

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Diplomová práce

Bc. Zuzana Sikorová

**Informační vzdělávání studentů kombinovaného studia na
příkladu ČZU**

Information Education of Students of Combined Forms of Study at CULS

Praha 2018

Vedoucí práce: PhDr. Hana Landová, Ph.D.

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Haně Landové, Ph.D. za vedení a cenné rady při psaní této práce. Dále bych chtěla velmi poděkovat Mgr. Kristýně Paulové a Mgr. Janě Římanové za trpělivost, náměty a pomocnou ruku při zpracovávání praktické části. Poslední a velký dík patří mé rodině a blízkým, kteří mi byli a jsou oporou nejen při psaní této práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 27. dubna 2018

.....

Jméno a příjmení

Klíčová slova (česky):

kombinované studium, studenti kombinovaného studia, vysokoškolské knihovny, informační vzdělávání, informační gramotnost, Česká zemědělská univerzita v Praze, Studijní a informační centrum ČZU v Praze

Keywords (in English):

combined study, students of combined study, academic libraries, information education, information literacy, Czech University of Life Sciences Prague, Study and Information Centre CULS Prague

Abstrakt (česky):

Cílem diplomové práce je analýza informačního vzdělávání studentů kombinovaného studia na konkrétním příkladu České zemědělské univerzity v Praze. První část práce je věnována terminologii a vymezení pojmu kombinovaného studia. Dále je pozornost věnována studentům kombinovaného studia, především jejich specifickým ve srovnání se studenty prezenčního studia – věku, motivaci, vzdělávacím potřebám a překážkám ve studiu. V textu je stručně definována také informační gramotnost dle standardů Association of College & Research Libraries a informační vzdělávání se zaměřením na studenty kombinovaného studia. Závěr teoretické části tvoří příklady dobré praxe v zahraničních akademických knihovnách. V praktické části je stručně nastíněna situace studentů kombinovaného studia na České zemědělské univerzitě v Praze, jejich počty na jednotlivých fakultách a nabízené studijní obory. Pozornost je věnována také činnosti Studijního a informačního centra ČZU, konkrétně Oddělení informační podpory a vzdělávání, v oblasti informačního vzdělávání. Výzkumná část sestává z popisu použité metodiky práce zahrnující rozhovor a SWOT analýzu. Dále je popsána analýza dotazníkového šetření a rozhovorů se studenty kombinovaného studia na ČZU, SWOT analýza informačního vzdělávání pro studenty kombinovaného studia na ČZU a tvorba, struktura a obsah e-learningového kurzu pro studenty kombinovaného studia na ČZU.

Abstract (in English):

The aim of Master's thesis is an analysis of information education of students of combined study using example of Czech University of Life Sciences Prague. The first part of the thesis deals with terminology and definition of the term combined study. In the next part characteristics of students of combined study in comparison with students of regular education are described with emphasis on their age, motivation, educational needs and obstacles encountered while studying at distance. The text also briefly defines information literacy according to Association of College & Research Libraries standards and information education of students of combined study. The end of theoretical part follows practical experiences with courses for students of combined study at university libraries abroad. Practical part briefly outlines the situation of combined students at CULS Prague, numbers of these students at faculties and offered study programmes. The activities of Information Literacy and Education Department in the area of information education are described. The next part describes methodology of thesis including interview and SWOT analysis. The last part consists of an analysis of questionnaire research and interviews with students of combined study at CULS, SWOT analysis of information education for students of combined study at CULS and of description of creating, structure and content of e-learning course for students of combined study at CULS.

Obsah

Předmluva.....	9
1 Kombinované studium	10
1.1 Vymezení kombinovaného studia, terminologie	10
1.2 Self regulated learning.....	13
2 Specifika studentů kombinovaného studia.....	14
2.1 Věk.....	15
2.2 Motivace	16
2.3 Vzdělávací potřeby	17
2.4 Překážky ve studiu.....	23
3 Informační vzdělávání.....	24
3.1 Informační gramotnost	24
3.2 Informační vzdělávání pro studenty kombinovaného studia.....	25
3.3 Důležitost ovládnutí informačních technologií.....	26
4 Dobrá praxe	27
4.1 Struktura kurzů	27
4.2 Hodnocení.....	29
4.3 Lessons Learned	31
4.4 Komunikace se studenty	32
4.5 Vysokoškolská knihovna a studenti kombinovaného studia	33
5 Informační vzdělávání studentů kombinovaného studia na ČZU	36
5.1 Česká zemědělská univerzita v Praze	36
5.2 Studenti kombinovaného studia na ČZU	36
5.3 Studijní a informační centrum ČZU	41
5.3.1 Oddělení informační podpory a vzdělávání	41
6 Výzkumná část	43
6.1 Použité výzkumné metody.....	43
6.1.1 Rozhovor.....	43
6.1.2 SWOT analýza	44
6.2 Dotazníkové šetření a rozhovory se studenty kombinovaného studia na ČZU	46

6.3 SWOT analýza výuky informační gramotnosti pro studenty kombinovaného studia na ČZU	49
6.4 Projekt na udržení studentů	51
6.5 E-learningový kurz pro studenty kombinovaného studia na ČZU	51
6.5.1 Obsah kurzu	54
Závěr.....	57
Zdroje	60
Seznam obrázků	67
Seznam tabulek	68
Seznam použitých zkratk.....	69
Přílohy	I
Příloha 1: Portfolio vzdělávacích aktivit SIC ČZU	I
Příloha 2: Scénář rozhovoru se studenty kombinovaného studia	V
Příloha 3: Prezentace Služby knihovny SIC	VI
Příloha 4: Textová opora k prezentaci Služby knihovny SIC	XIV
Příloha 5: Test k modulu Knihovní služby SIC.....	XX

Předmluva

Diplomová práce se zabývá problematikou informačního vzdělávání specifické skupiny studentů kombinované formy studia. Cílem teoretické části práce je vymezit a definovat termín kombinované studium a především popsat zvláštnosti a úskalí nejen vzdělávacího procesu v rámci kombinovaného studia, ale také samotných studentů tohoto studia ve srovnání se studenty prezenčního studia. Dále bude v teoretické části stručně nastíněna definice informačního vzdělávání a informační gramotnosti podle knihovnických organizací Association of College & Research Libraries a American Library Association. Závěr této části bude věnován příkladům dobré praxe výuky informační gramotnosti pro studenty kombinovaného či distančního studia ze zahraničních vysokoškolských knihoven se zaměřením na tvorbu online kurzů. Okrajově bude také zmíněna funkce distance librarian v rámci speciálních služeb univerzitních knihoven pro studenty kombinovaného či distančního studia.

Praktická část se bude zabývat informačním vzděláváním studentů kombinovaného studia na České zemědělské univerzitě v Praze. V této části bude stručně popsána Česká zemědělská univerzita v Praze, pozornost bude věnována především studentům kombinovaného studia na ČZU, včetně jejich zastoupení na místních fakultách a nabídky studijních programů jednotlivých fakult v kombinované formě studia. Dále bude zmíněno Studijní a informační centrum ČZU, které plní funkci akademické knihovny, s důrazem na činnost a služby Oddělení informační podpory a vzdělávání v oblasti informačního vzdělávání. Výzkumná část bude sestávat z analýzy výsledků dotazníkového šetření a následných rozhovorů se studenty kombinovaného studia na ČZU, které byly realizovány Oddělením informační podpory a vzdělávání. Dále bude provedena SWOT analýza výuky informační gramotnosti pro studenty kombinovaného studia na ČZU. Na základě studia zahraniční literatury v rámci teoretické části práce a výstupů z praktické části bude navrženo a vytvořeno řešení informačního vzdělávání pro studenty kombinovaného studia na ČZU.

Diplomová práce má včetně použité literatury rozsah 124 663 znaků, tedy zhruba 69 normostran. Citace použitých zdrojů jsou zpracovány podle normy ISO 690:2011, odkazy na citované zdroje jsou v textu uváděny podle Harvardského stylu. Veškerý poznámkový aparát je uváděn pod čarou.

1 Kombinované studium

1.1 Vymezení kombinovaného studia, terminologie

V českém prostředí se velmi často zaměňuje kombinované vzdělávání za vzdělávání distanční, přestože mají tyto termíny odlišné významy. (ZLÁMALOVÁ, 2004)

Zákon č. 111/1998 Sb. (vysokoškolský zákon) explicitně o kombinovaném studiu nehovoří, pouze v § 44 odstavci 4 je uvedena vysvětlující informace o formě studia, tedy že *„forma studia vyjadřuje, zda jde o studium prezenční, distanční nebo o jejich kombinaci.“* (ČESKO, 1998). Zákon č. 561/2004 Sb. (školský zákon), který se týká především předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělání, uvádí v § 25 vedle denní, večerní, dálkové a distanční formy vzdělání také formu kombinovanou. Tato se uskutečňuje v rámci středního či vyššího odborného vzdělání a je definována jako *„střídání denní a jiné formy vzdělávání stanovené tímto zákonem“* (ČESKO, 2004). Zákon dále stanoví, že *„vzdělání dosažené ve všech formách vzdělání je rovnocenné“* (ČESKO, 2004) a *„délka dálkového, večerního, distančního nebo kombinovaného vzdělávání je nejvýše o 1 rok delší než doba vzdělávání v denní formě“* (ČESKO, 2004).

Prezenční forma studia je charakterizována nutností fyzické přítomnosti studentů během vyučování, vyučující a student jsou tedy v přímém kontaktu (angl. face-to-face), student dochází do školy denně.

Distanční forma studia je Evropskou komisí definována jako *„jakákoliv forma studia, kde student není pod stálým a bezprostředním dohledem učitelů, nicméně, využívá plán, vedení a konzultace vzdělávací instituce či jiné podpůrné organizace. Distanční vzdělávání charakterizuje samostudium, a proto je silně závislé na didakticky kvalitním návrhu materiálů, které musí nahradit interaktivitu mezi studentem a vyučujícím, běžnou v prezenční výuce. Samostudium je vždy doplněno podporou tutora a dalším podpůrným servisem, který je v ideálním případě poskytován regionálním studijním centrem a využívá ve stále větší míře moderní komunikační média“* (KOSTOLÁNYOVÁ, 2013, str. 12).

Kostolányová dále uvádí, že účast studentů na distančním vzdělávání je podmíněna schopností zacházet s komunikačními médii využívanými při výuce a také schopností samostudia a převzetí odpovědnosti za průběh vlastního studia. (KOSTOLÁNYOVÁ, 2013)

Kombinovaná forma vzdělávání je tedy vhodným spojením prvků prezenční a distanční formy, přičemž povinnosti studujícího jsou shodné s povinnostmi vyžadovanými v jiných formách vzdělávání, stejně tak dosažený stupeň vzdělání.

V zahraniční literatuře se vyskytují termíny *distance education*, *distance learning* a další termíny jim podřazené, např. *hybrid learning* nebo *blended learning*. Kaplan a Haenlein definují termín *distance learning* jako jakoukoliv formu vzdělávání, při níž jsou studenti odděleni vzdáleností (tj. nejsou fyzicky přítomni na stejném místě) a k níž jsou veškeré výukové materiály připravovány vzdělávací institucí. Studenti mohou být navíc odděleni nejen fyzickým prostorem, ale také časem, mohou se tedy učit svým vlastním tempem v souladu s jejich časovým rozvrhem. Takové časové uspořádání je nazýváno asynchronním distančním vzděláváním (opakem je synchronní distanční vzdělávání) – tyto termíny jsou vysvětleny níže. Distanční vzdělávání může být realizováno pomocí širokého spektra médií, např. korespondence, rádio, televize, telefon nebo internet. Studenti mohou být vyučováni individuálně či ve skupinách, výuka může být limitována počtem míst (angl. Small Private Online Course, zkratka SPOC) či může být přístupna široké základně účastníků (angl. Massive Open Online Course, zkráceně MOOC). (KAPLAN a HAENLEIN, 2016)

Synchronní distanční vzdělávání představuje výuku, při níž musí být studenti i vyučující online ve stejný čas. Synchronní výuka může probíhat ve formě chatu, telefonního hovoru, video-konference, webové konference a virtuálních světů.

Asynchronní distanční vzdělávání je opakem synchronního, vyučující poskytují učební materiály, k nimž mohou studenti přistupovat v jakýkoliv čas podle vlastního uvážení. Tento způsob umožňuje studentům určovat, kolik času potřebují na učení či plnění úkolů, mohou více promýšlet dané problémy, atd. K asynchronní výuce lze využívat virtuální úložiště pro dokumenty, prezentace, audio, video, e-mailovou komunikaci, diskuzní sekce, sociální sítě, wiki a sdílené dokumenty, e-portfolia, DVD či CD-ROMy. (HASLAM, 2017)

Českému spojení „kombinovaná forma výuky“ odpovídá podle TDKIV anglický ekvivalent *blended learning* (HAVLOVÁ, 2003). Vymezení tohoto termínu se věnuje Friesen ve zprávě z roku 2012, ve které uvádí, že *blended learning* zahrnuje širokou škálu možností představovaných kombinací využití Internetu a digitálních médií a tradičního vyučování, které vyžaduje fyzickou přítomnost učitele a žáků. (FRIESEN, 2012) Další definice uvádí, že *blended learning* je formální vzdělávací program, ve kterém probíhá výuka částečně online – studenti mají kontrolu nad časem, místem, tempem a průběhem studia – a částečně ve škole,

přičemž metody výuky jsou propojeny a poskytují studentům komplexní vzdělávání. Blended learning lze implementovat pomocí sedmi modelů, které jsou stručně popsány níže¹:

1. **Station Rotation** – model, který umožňuje vyučujícímu vytvořit několik stanovišť s rozdílnými vzdělávacími aktivitami, z nichž alespoň v jedné jsou využívána online média. Studenti během vyučovací hodiny postupně navštěvují jednotlivá stanoviště.
2. **Lab Rotation** – model podobný Station Rotation, online výuka však probíhá v počítačových laboratořích za dohledu poloprofesionála.
3. **Individual Rotation** – tento model umožňuje studentům navštěvovat stanoviště podle individuálních rozvrhů, studenti tedy nemusí navštívit všechna stanoviště, ale pouze ta, která mají předepsaná.
4. **Flipped Classroom** – studenti se učí doma pomocí online kurzů a lekcí, čas ve vyučovací hodině je určen k praktickému využívání naučené teorie, např. k práci na projektech.
5. **Flex** – model, který umožňuje studentům studovat podle vlastních potřeb, vlastním tempem, vyučující poskytují podporu a poradenství, pokud je studenti potřebují. Studenti mají kontrolu nad vlastním studiem.
6. **A La Carte (Self-blended)** – studenti se účastní jednoho nebo více kurzů online doma či ve škole, další kurzy probíhají tradiční formou. Tento model je využíván např. při výuce volitelných předmětů.
7. **Enriched Virtual** - poslední uvedený model nejvíce odpovídá kombinované formě vzdělávání. Sestává převážně z virtuální výuky obohacené občasnými face-to-face schůzkami s vyučujícím. (Blended Learning Models, ©2017)

Z definic termínu blended learning vyplývá, že vypovídá spíše o využívaných metodách ve vzdělávání než o samotné formě studia (výše uvedené metody jsou využívány v USA také na základních školách), nejedná se tedy o kombinovanou formu studia ve smyslu českého školského prostředí, která je využívána především ve středoškolském a vyšším vzdělávání.

---

¹ Podrobný popis modelů včetně grafického znázornění a videí s příklady lze nalézt na webových stránkách <http://www.blendedlearning.org/models/>.

1.2 Self regulated learning

Self regulated learning (v českém prostředí se používá výraz autoregulace učení, v textu práce je dále používána zkratka SRL) je komplexní konstrukt, který se nachází v průsečíku několika oblastí psychologického výzkumu, do něhož spadají např. motivace, myšlenkové procesy a metakognice². Nejčastěji je definován jako jistá úroveň metakognitivní, motivační a behaviorální aktivity v jedincově učebním procesu. Výzkumníci se o SRL začali zajímat během 80. let minulého století v souvislosti s možností studentů monitorovat, vést a řídit svůj vzdělávací proces. První studie se však zabývaly především dopadem learning strategies (strategie učení) na studijní úspěchy studentů. Tyto studie prokázaly, že studenti, kteří byli školeni k používání učebních strategií, vykazovali neustálé zlepšování akademických výkonů. Brzy po skončení tréninku však studenti zpravidla přestali naučené strategie používat. V souvislosti s tímto jevem si výzkumníci uvědomili, že je třeba brát v úvahu i jiné příčiny, proč studenti nejsou schopni používat tyto strategie v různých situacích. Výzkum SRL se následně rozdělil do několika směrů. Prvním bylo zkoumání pojmu metakognice, který byl teoreticky definován jako výkonný proces, který zahrnuje plánování, monitorování a kontrolu kognitivních strategií. Další směr se zaměřil na afektivní proces učení – motivaci. Výzkum se nově snažil porozumět tomu, proč (namísto jak) jsou studenti angažováni v učení a ve využívání učebních strategií. Na základě těchto studií bylo poukázáno na fakt, že příčinou neúspěchu v učení nemusí nutně být jen nepoužívání kognitivních strategií, problémy mohou pramenit také z vnímání jednotlivců sebe samých jako studentů či z pocitů z konkrétního studijního úkolu. Jinými slovy, motivace byla identifikována jako jeden z důležitých faktorů pro interpretaci úspěchu či neúspěchu ve studiu. Kombinací poznatků z různých výzkumných odvětví a tradičních znalostí z vzdělávací psychologie vznikla superteorie o SRL. (RADOVAN, 2011)

Lze shrnout, že kombinovaná forma studia je charakterizována především multimediálností (využíváním různých médií) kombinovanou s klasickou výukou (vyžadující přítomnost vyučujícího a studenta), zároveň je výuka částečně nezávislá na čase a místě, částečně vázána na občasné setkávání face-to-face. Uvedená forma výuky klade velké nároky na osobnost studentů kombinovaného studia – této problematice je věnována následující kapitola.

---

² Metakognice může být definována jako znalost vlastních kognitivních procesů a zároveň schopnost je monitorovat a regulovat (LOKAJÍČKOVÁ, 2014). Více o pojmu lze nalézt v přehledové studii Lokajíčkové (LOKAJÍČKOVÁ, 2014).

2 Specifika studentů kombinovaného studia

Rozdílnosti a specifikům studentů obecně (tedy nejen studentů distančního či kombinovaného studia, ale také studia prezenčního) se věnuje Omheni ve svém článku, který upozorňuje na potřebu změnit tradiční přístup (tzv. *one-size-fits-all*) ke vzdělávání a přizpůsobit ho individuálním charakteristikám a potřebám studentů. Studenti nemohou být vzdělávání stejným tempem, pomocí stejných zdrojů, atd., jelikož každý student je jedinečný, každému vyhovují jiné výukové metody a techniky. (OMHENI et al., 2016)

Studenti kombinovaného studia se liší od studentů prezenčních v několika ohledech. Prezenční studenti jsou převážně homogenní skupina, pohybují se na relativně stejné věkové a vědomostní úrovni, proto při jejich výuce není ve velké míře vyžadován individualizovaný přístup. Studenti kombinované formy studia jsou naproti tomu velmi heterogenní skupina co se věku, znalostí a zkušeností týče. Podle Johnson jsou studenti online kurzů starší než studenti prezenční formy studia, také jsou ve většině případů zaměstnaní na plný úvazek, vzdělávání se tedy věnují ve volném čase (JOHNSON, 2015). Zároveň mají odlišnou motivaci pro studium a také časové možnosti, proto musí být jejich výuka silně individualizovaná. Více než u jiných forem studia, kombinovaná forma vyžaduje specifický přístup vyučujícího (tzv. lektora), který je spíše poradcem než učitelem v klasickém slova smyslu. Je třeba, aby tento lektor znal složení své třídy a podle něj byl schopen vybrat odpovídající strategie a formy výuky. Znalost charakteristických rysů a demografických údajů studentů umožňuje vyučujícímu porozumět a předejít potenciálním překážkám v procesu vzdělávání. (GALUSHA, 1998)

Specifikům dospělého člověka ve vztahu ke vzdělávání se věnuje Mužík, ve své knize *Androdidaktika* popisuje problematiku z hlediska fyziologického, psychického a sociálního. Se stoupajícím věkem člověka se oslabují senzorické a tělesné funkce, což má dopad na rychlost vnímání, rychlost provádění úkonů, zvyšuje se doba reakce a také stoupá unavitelnost organismu. Psychická specifika dospělých zahrnují odlišné vnímání a pojetí času, hlubší pocit zodpovědnosti, promýšlení životních plánů, citlivost na ztrátu prestiže a také relativně stabilní žebříček hodnot. V sociální oblasti je to především potřeba skloubit studijní povinnosti se soukromým a pracovním životem. (MUŽÍK, 2004)

2.1 Věk

Bednařiková (cit. dle HRONEK, 2010) ve své publikaci *Psychologické základy vzdělání dospělých* zmiňuje další rozdíly ve vzdělávání dospělých na základě jednotlivých období dospělosti. Dospělé rozděluje na tři skupiny vymezené věkově – mladší dospělý věk (rozmezí mezi 20 – 30 rokem života), starší dospělý věk (30 – 45 let) a střední věk (45 -65 let). Mladší dospělý věk charakterizují dobré předpoklady pro studium z důvodu malé časové prodlevy od posledního ukončeného vzdělání, dále také dobrá odolnost vůči stresu během zkouškového období a snadné přijetí dominance lektora. Limitujícím faktorem u této věkové skupiny bývá nedostatek zkušeností, a to jak odborných, tak životních a s tím související menší samostatnost myšlení a jednání. Výhodou pro práci lektora může být jejich nadšení pro využívání různých výukových metod a rychlé přizpůsobení se výukovému prostředí.

Studenti ve starším dospělém věku se vyznačují zralostí a stabilitou duševního rozvoje, mívají jasně stanovené cíle a také bývají velmi praktičtí. Motivace k učení a vzdělávání je většinou podmíněna profesním postavením či postupem. V tomto věku dospělí dosahují vrcholu pracovní a intelektuální výkonnosti, po 35. roce zpravidla postupně klesá jednoduchost nabývání znalostí a také schopnost udržení znalostí již nabytých. Přesto stoupá stabilita vnímání a schopnost delšího a hlubšího soustředění. Studenti jsou schopni pracovat samostatně, jsou aktivní při samostudiu, během učení mohou uplatňovat svůj přehled a osobní zkušenosti. Nevýhodou pro lektory je menší ochota zapojit se do interaktivních aktivit při výuce, také menší akceptace nadřazené role lektora a také případný strach z neúspěchu či selhání.

Lidé ve středním věku se vyznačují stabilními názory a postoji, která však občas mohou přecházet až ve strnulost. Tito lidé mají bohaté zkušenosti, jak životní, tak pracovní a také hluboké znalosti nejen v rámci svého oboru. Nevýhodou je pracné a zdlouhavé učení nových poznatků, k osvojení učiva je tedy třeba opakování. Ve výuce preferují spíše pasivní činnosti, u těchto účastníků je také třeba brát ohledy na jejich rychlejší unavitelnost a pokles soustředěnosti. (BEDNAŘÍKOVÁ, 2007; HRONEK, 2010)

2.2 Motivace

Motivace a sebemotivace (ať už dětí či dospělých) je základním kamenem vzdělávání a rozvoje. Motivace studentů má mocný dopad na úspěšnost studentů během studia a na dokončení studia, bez ohledu na vnější podmínky instituce. Armstrong definuje motivaci k učení jako soubor faktorů, které „*aktivizují, posilují a řídí způsoby chování souvisejících s nějakým cílem učení*“ (ARMSTRONG, 2007, str. 458). Dále autor uvádí, že obecné teorie motivace platí také pro motivaci k učení, jako příklady uvádí teorii očekávání a teorii cílů. Teorie očekávání předpokládá, že chování je motivováno očekáváním dosažení nějakého cíle, který je považován za žádoucí. Lze tedy říci, že pokud lidé vědí, že dosažené vzdělání později nějakým způsobem zužitkují, např. v práci, budou mít větší motivaci ke studiu. Teorie cílů tvrdí, že zaměření na konkrétní a dosažitelné cíle a následné zhodnocení výkonu také zvyšuje motivaci k učení. (ARMSTRONG, 2007)

Při vzdělávání je třeba brát v potaz, že na každého působí motivačně něco jiného. Při učení lze rozlišovat dva druhy studentů – studenty s vnitřní motivací (learners with mastery goals) a studenty s vnější motivací (learners with performance goals). Studenti s vnitřní motivací mají často přirozený zájem o vyučovaný materiál, věří, že znalosti lze získat během času pomocí praxe a snahy, dokáží se sami motivovat, jsou schopni samostudia a používají učební strategie, které vedou k pochopení látky. Tito studenti si velmi často vybírají úkoly, které zvyšují možnost vzdělávání se a vyhledávají výzvy v souvislosti s probíraným tématem, pokud je jim zadán jednoduchý úkol, cítí se znuděně, potřebují zpětnou vazbu, která přesně popisuje jejich schopnosti a pomáhá jim zdokonalit se, ochotně spolupracují s kolegy. Neúspěch je pro ně motivací pracovat usilovněji a chyby vnímají jako běžnou součást učení, kterou využívají ke zlepšování. Vnímají učitele jako zdroj poznání a jsou spokojeni s výkony tak dlouho, dokud dělají pokroky. Tito lidé jsou velmi často nadšenými studenty a rádi se účastní školních aktivit.

Studenti s vnější motivací jsou často motivováni nějakým vnějším očekáváním, nucením či vidinou trestu, je u nich také větší pravděpodobnost podvádění za účelem dosažení lepších výsledků. Tito lidé věří, že schopnosti jsou stálé charakteristiky, nelze je získat učním (lidé jsou buď schopní, nebo ne). Tento přístup vede k nízké motivaci k učení a s tím související menší autoregulaci při učení. Typické je používání učebních strategií, které jsou založeny na memorování, vybírání si úkolů, které maximalizují možnost ukázat schopnosti a vyhýbání se úkolům, které by mohly poukázat na jejich nekompetentnost. Na rozdíl od výše uvedených

studentů reagují na snadno dosažený úspěch pocity pýchy či úlevy, vyhledávají pouze pozitivní zpětnou vazbu, neúspěchy interpretují jako známku nízkých schopností a očekávají další neúspěchy. Chyby jsou vnímány jako znak neúspěchu a neschopnosti, s ostatními kolegy spolupracují pouze, pokud poté vypadají kompetentně. Vyučující je vnímán jako soudce, odměňující či trestající. Tito lidé jsou spokojeni pouze, pokud uspějí, lze očekávat, že budou vzdáleni školnímu prostředí. (Characteristics of Learners with Mastery Versus Performance Goals)

Motivátory studentů distanční a kombinované formy studia jsou velmi často odlišné od motivátorů studentů prezenčních. U studentů distančního a kombinovaného studia navíc hrozí ztráta motivace z důvodu menšího či vůbec žádného styku s vyučujícím, který by studenty motivoval (GALUSHA, 1998). U vzdělávání dospělých, především v souvislosti s využíváním elektronických médií, tvůrci kurzů automaticky předpokládají, že jsou jejich studenti k učení dostatečně motivovaní. Většina pozornosti při tvorbě lekcí je tedy věnována výběru stylu učení tak, aby v maximální možné míře vyhovoval všem účastníkům a také aby kurz a učební materiály byly snadno absorbovatelné. Otázka motivace studentů ke splnění kurzu je velmi často opomíjena. Průzkum z roku 2001 ukazuje, že pouze 20 % dospělých studentů preferuje e-learning.³ Dobrou zprávou je, že až 80 % dospělých projevilo zájem e-learning vyzkoušet. (McCAMPBELL, 2001)

2.3 Vzdělávací potřeby

Vzdělávací potřebu u dospělých ve vztahu k zaměstnání lze podle Mužíka definovat jako *„určitý deficit informací, vědomostí, dovedností, profesních návyků, schopností, způsobu jednání a chování, kterými pracovník disponuje a které si vyžaduje jeho profese, jeho pracovní pozice, role a odborné kompetence“* (MUŽÍK, 2004, str. 18).

Identifikaci a realizaci vzdělávacích potřeb dospělých lidí v České republice se ve svém dotazníkovém šetření z roku 2006 věnovali Šedřová a Novotný (novější studie takového rozsahu není k dispozici, na vzdělávací potřeby dospělých se zaměřuje také několik novějších kvalifikační práci). V úvodu článku se autoři zaměřují na problematiku zkoumání vzdělávacích potřeb a aplikaci výsledků výzkumu v praxi. Proti vytváření vzdělávacích

---

³ Výsledek výzkumu může být ovlivněn faktem, že v roce 2001 nebyly počítačové technologie tak široce rozšířené jako v dnešní době. Například v roce 2001 vlastnila osobní počítač pouze čtvrtina domácností v České republice (Informační společnost v číslech, 2017).

programů pro dospělé na základě empirických šetření vzdělávacích potřeb hovoří dva argumenty – „vzdělávací potřeba“ je nejasně vymezený konstrukt a při operacionalizaci hypotéz může být zaměněn s „*přáním, zájmy či tužbami, případně s požadavkem učících se jedinců nebo zadavatele*“ (JARVIS, 2004, cit. dle ŠEĎOVÁ a NOVOTNÝ, 2006, str. 141) a také fakt, že je velmi obtížné na základě vzdělávacích potřeb vystavět nabídku vzdělávání. Autoři uvádějí definici vzdělávací potřeby podle Rogerse - vzdělávací potřeba je „*deficit, případně potenciál (provázený tendencí k sebenaplnění) k rozvoji vědomostí, dovedností, schopností, návyků či způsobů jednání*“ (ROGERS, 2001, cit. dle ŠEĎOVÁ a NOVOTNÝ, 2006 str. 142). Dále je rozlišována objektivní a subjektivní dimenze vzdělávací potřeby. Objektivní dimenze je vymezena zvenku (např. zaměstnavatelem), kdežto subjektivní dimenzi pociťuje jedinec sám. Subjektivní vzdělávací potřeby jsou dále děleny na vnější tlak a vnitřní tah. Vnější tlak představuje jedincův náhled na požadavky trhu práce, vnitřní tah je jedincova snaha o uspokojení nebo osobní rozvoj. Vzdělávací potřeba může být identifikována retrospektivně (v reakci na nějaký pracovní problém) či anticipativně (jako příprava na budoucí pracovní úkoly), identifikované potřeby jsou rozlišovány na realizované a nerealizované. Výzkum je zaměřen na vzdělávání formální (tj. takové, které umožňuje získání určitého stupně vzdělání) i neformální (další institucionalizované vzdělávání), které bylo blíže specifikováno na profesní vzdělávání, cizí jazyky, práci s počítačem, osobnostní rozvoj, rodičovské vzdělávání, trávení volného času či záležitosti občanského života.

V rámci šetření bylo osloveno 1 314 respondentů, vzorek určil náhodný pravděpodobnostní výběr tak, aby reprezentoval populaci dospělých v České republice. Autoři výzkumu se zaměřovali na otázky týkající se míry identifikace a realizace vzdělávacích potřeb, zjišťovali, čím jsou identifikace a realizace motivovány a také jaké jsou charakteristiky respondentů, kteří ve větší míře identifikují a realizují své vzdělávací potřeby. Z výsledků výzkumu vyplývá, že 2/3 populace dospělých ČR neidentifikují ani nerealizují vzdělávací potřeby. Vnitřní motivace spíše přispívá k identifikaci potřeb, kdežto vnější motivace více k jejich faktické realizaci. Nejvýraznější potřeby jsou vázány na sféru zaměstnání a pracovního uplatnění, často jsou také realizovány na popud zaměstnavatele. Jinými slovy, pokud je realizace potřeby závislá na samotném jedinci, není tak intenzivní. Z charakteristik, které byly zkoumány jako determinanty identifikace a realizace vzdělávacích potřeb, uvádějí autoři pohlaví, profesní a ekonomické postavení, vzdělání, věk a profesní strategii. Pohlaví nijak výrazněji neovlivňuje identifikaci ani realizaci vzdělávacích potřeb, rozdíly však byly

nalezeny v rámci ekonomického postavení – zaměstnaní lidé měli vyšší hodnoty indexů identifikace a realizace, dále v rámci vzdělání – lidé s vyšším vzděláním měli taktéž vyšší hodnoty indexů. Vyšší identifikaci a realizaci vykazují také příslušníci mladších věkových skupin (20-29 let a 30-39 let). Poslední determinant – profesní strategie – lze definovat jako představy dospělých o budoucím profesním životě a s tím související plány. U této charakteristiky bylo zjištěno, že respondenti, kteří chtějí najít lepší zaměstnání (tj. mimo své současné zaměstnání) spíše identifikují své potřeby, pokud si však chtějí polepšit v rámci stávajícího pracoviště, své vzdělávací potřeby nejen identifikují, ale také realizují. (ŠEĎOVÁ a NOVOTNÝ, 2006)

Sogunro ve svém článku z roku 2014 uvádí motivační faktory pro dospělé studenty z hlediska kvality vzdělávání. Výzkum byl proveden na vzorku 203 univerzitních magisterských studentů (z nichž 37 bylo mužského pohlaví, 166 pohlaví ženského) s různým zázemím, rasou, věkem a profesí. 90 % dotazovaných bylo zaměstnáno na plný úvazek, 6 % na poloviční a zbylá 4 % byli studenti na plný úvazek. Výzkum probíhal kombinací kvalitativních a kvantitativních metod. Data získaná z focus groups a rozhovorů one-to-one sloužila k navržení a vytvoření vhodného dotazníku. Z kvalitativního výzkumu bylo získáno osm faktorů, které jsou pro studenty nejvíce motivační, jsou to *relevance a pragmatismus, interaktivní vyučování a efektivní management, progresivní hodnocení a včasná zpětná vazba, autonomie studenta, vstřícné studijní prostředí, akademické poradenství, kvalitní vyučování a kvalitní studijní plán*. V dotazníku respondenti s využitím Likertovy škály rozhodovali, který z faktorů je pro ně nejdůležitější. Nejvíce motivujícími faktory byly kvalitní vyučování, kvalitní studijní plán, relevance a pragmatismus, interaktivní vyučování a efektivní management a progresivní hodnocení a včasný feedback. Autor však také uvádí, že každý z faktorů ovlivňuje různé studenty odlišně. Dále následují komentáře k jednotlivým motivačním faktorům.

Kvalita vyučování je ovlivněna osobností učitele/lektora/instruktora. Vyučující dospělých mají velmi často pedagogické vzdělání, které neodpovídá potřebám dospělých studentů. Je tedy třeba, aby měl vyučující andragogické schopnosti, uměl efektivně plánovat a organizovat hodiny, využíval moderní technologie. V neposlední řadě kvalitu výuky ovlivňují také charakterové vlastnosti vyučujícího – schopnost komunikace, empatie, entuziasmus, humor, respekt, ochota pomoci atd. Kvalita studijního plánu předchází výuce. Syllabus by měl obsahovat specifické informace o kurzu, cíle a úkoly, shrnutí témat, která budou probírána, časový rozvrh výuky, očekávané výstupy a hodnocení a také kontaktní informace na

instruktora (konzultační hodiny, telefonní kontakt, e-mail). Relevance spojuje učení s realitou, většina dospělých studentů má ke studiu praktický důvod a chtějí se naučit něco, co budou moci okamžitě použít. Interaktivní výuka a efektivní management zahrnuje organizaci hodiny, podporu verbalizace myšlenek a vzájemného sdílení a obohacování nápadů, interaktivitu, pocit studentů, že jsou součástí kolektivu. Zpětná vazba zvyšuje motivaci, která konsekvěntně ovlivňuje zlepšení výkonu, který vyvolává další zpětnou vazbu. Autonomie studentů (neboli self-directedness) podporuje pocit, že mají své vzdělávání pod kontrolou, mohou jej sami řídit a také jsou za něj sami zodpovědní. Vstřícné studijní prostředí se týká především fyzických prostor výuky, teploty, ozvučení, světla, atd. Efektivní akademické poradenství zahrnuje směřování studentů k úspěšnému ukončení studia, pomoc s vybíráním správných kurzů, vytváření seznamů povinných předmětů a poskytování důležitých informací. Ani tento faktor by neměl být opomíjen, protože kvalitní studijní poradenství pomáhá zvyšovat míru ukončení studia. (SOGUNRO, 2014)

V článku Wheelera z roku 2006 jsou rozebrány potřeby distančních studentů, velký důraz je kladen na využívání online diskuzních skupin. Je známo, že počty studentů, kteří nedokončí studium, jsou v dálkovém vzdělávání obecně vyšší než ve vzdělávání tradičním. Distanční studenti také většinou potřebují více podpory a pomoci než prezenční studenti a tato potřeba je úzce spojena s motivací k učení a dokončení kurzu. Motivace napomáhá k úspěchu spolu s dalšími faktory, jako jsou schopnost udržení pozornosti, vůle k dokončení započaté práce, sociální podpora (lze sem zařadit vzájemné povzbuzování mezi studenty, sdílení nápadů, problémů, úspěchů i neúspěchů), přístup ke zdrojům informací, interakce s tutory a kolegy. Je třeba brát v potaz, že většina distančních studentů jsou dospělí lidé s pracovními a rodinnými závazky, které jim nedovolují věnovat se studiu s takovou intenzitou. Jako nejčastější důvody k ukončení studia bývají uváděny právě nedostatek času na rodinu a únava z práce. Je proto velmi důležité poskytovat studentům podporu a pomoc, protože právě tento faktor může rozhodnout o jejich úspěchu či neúspěchu ve vzdělávání. Vzdělávací podpora distančních studentů může být rozdělena na 3 oblasti. První je oblast kognitivní (akademická), která zahrnuje organizační informace, např. požadavky ke splnění kurzu, kde lze najít potřebné informace, atd. Druhou je oblast afektivní (emocionální) a třetí technicko-praktická oblast, kam spadají např. problémy s přístupem do kurzu, problémy se stažením souborů, atp. (WHEELER, 2006)

Curless udává nejčastější důvody k ukončení distančního studia, patří mezi ně nedostatek financí, nedostatek času, izolace, nedostatek sebedisciplíny a nedostatek motivace. Některé

z udaných důvodů nemůže tutor či lektor ovlivnit, ale např. motivaci ovlivnit lze. Přestože je mnohem jednodušší při pravidelných setkáních (denních či týdenních) motivovat prezenční studenty, je třeba hledat cesty jak motivovat také studenty distanční. Podle Kellerova modelu ARCS (Model of Motivational Design) je nutné zaměřit se na čtyři základní otázky: *Jak získat a udržet pozornost studentů? Jak udělat lekce či kurzy relevantní pro studenty? Jak zvýšit sebejistotu studentů? Jak zajistit, aby se studenti cítili spokojení, když uspějí?* (KELLER, 1987a, 1987b, cit. dle CURLESS, 2004)

Nejdříve je tedy třeba získat pozornost (či vzbudit zvědavost) studentů. Zvědavost lze rozdělit na dva druhy – percepční (působící na smysly) a koncepční (působící na mysl). Percepční zvědavost vzbuzují nečekané nebo neobvyklé prvky a jevy (např. záblesky, zvuky, animace, pop-up okna, promítání videa, spuštění audia). V rámci distančního vzdělávání může student manipulovat s určitým fyzickým objektem, atd. Z hlediska vzdělávání je však důležitější a trvalejší koncepční zvědavost, je vyvolána problémy a otázkami, které můžeme vyřešit či zodpovědět prostřednictvím učení. K udržení získané pozornosti přispívá variabilita použitých metod a postupů. Je tedy dobré využívat širokou škálu prezentačních metod, hodnocení a interakce se studenty. V rámci učebních materiálů by měly být využívány linky na externí zdroje, videa, hry, atd. Relevanci kurzu lze zvýšit vztahováním vyučovaných skutečností k běžnému každodennímu životu a uváděním příkladů praktického využití probírané látky. Autor uvádí, že studenti by měli být podporováni v pocitu sebevědomí a sebejistoty, že uspějí. Je tedy třeba podporovat v nich jistotu, že zvládnou vyučovanou látku a také, že budou schopni kurz absolvovat. Lektor/tutor by měl studentům maximálně vycházet vstříc a poskytovat jim veškeré informace o kurzu, zpřístupnit jim jakýsi orientační návod nejen k výuce, ale také k technologii, které je pro výuku využívána. Dobrým příkladem je možnost studentů vyzkoušet si nástroje kurzu „nanečisto“. Neméně důležité je vytvořit a zpřístupnit detailní sylabus a hodnotící kritéria kurzu, případně zveřejnit anonymizované dobré i špatné příklady spolu se zpětnou vazbou. Zmiňovaná zpětná vazba je velmi důležitá, ať už se týká postupu v rámci kurzu, hodnocení úkolů či jen potvrzení přijetí e-mailu. Dále je také možné podporovat sociální interakci mezi účastníky např. možností chatovat off-topic. Sebejistotu studentů posiluje také možnost rozhodovat a kontrolovat své vzdělávání (v rámci času, místa, trvání, atd.). Pocit spokojenosti je rozdělen na vnější a vnitřní odměny. Vnější odměna je klasický výstup vzdělávání, např. certifikát, známka, postup do dalšího ročníku, atd. Časté známkování umožňuje studentům sledovat svůj postup a také zhodnotit, jak se jim v rámci kurzu daří. Opět je zde nutné uvést zpětnou vazbu a autor také zmiňuje prospěšnost

občasného zasilání povzbudivých zpráv. Vnitřní odměna (přirozený důsledek) je dobrý pocit ze zvládnutí nové činnosti či ze schopnosti dělat práci rychleji nebo lépe. Při tvorbě kurzu by měla být vždy brána v potaz rovnost – v hodnocení, v náročnosti napříč formami studia (prezenční, kombinovaná i distanční forma). Hodnota odměny by měla odpovídat objemu práce, která je nutná k získání odměny. Očekávání a požadavky tutora by měly být známy na začátku kurzu. (CURLESS, 2004)

Radovan se na specifika distančních studentů soustředí z hlediska požadavků kladených na jejich aktivní regulaci učení, tedy SRL (popsáno v kapitole 1). Autor uvádí, že studenti, kteří regulují své učení, často používají rozdílné kognitivní a metakognitivní strategie, které jsou systematicky směřovány k dosažení studijních cílů. Tito studenti také používají strategie k regulaci dalších faktorů učení jako např. adaptace určitých aspektů fyzického prostředí a organizace času k učení, tak, aby byli ve svém konání co nejefektivnější. Je pravděpodobné, že pokud se takoví studenti ocitnou ve studijních obtížích, budou hledat pomoc u svých učitelů či kolegů. Studenti, kteří sami regulují své učení, mají větší úroveň *self-efficacy* (doslova „vnímání vlastní účinnosti“⁴, pojem lze vyložit jako víru jedince ve vlastní schopnosti nejen v souvislosti s učením) a jsou více vnitřně motivovaní. Radovan uvádí tři základní znaky studentů, kteří využívají SRL. Tito studenti si jsou vědomi užitečnosti autoregulačního procesu ve zlepšování jejich učení a studijních výsledků, z tohoto důvodu vědomě a úmyslně používají specifické procesy a strategie k dosažení akademických úspěchů. Studenti sami sobě dávají během učení zpětnou vazbu, Zimmerman toto sebehodnocení nazývá *self-oriented feedback loop*. Proces předpokládá cirkulaci informací, studenti monitorují efektivitu svých učebních strategií a na tato pozorování reagují různými způsoby, např. změnami v sebepojetí (tj. změny v přesvědčení o vlastních schopnostech) či změnami v chování (nahrazení jedné učební strategie, jinou, efektivnější strategií). Posledním znakem je motivace k výběru určitých regulačních procesů. V bodě motivační dimenze se názory teoretiků liší podle jejich zaměření. Behavioristé věří, že veškeré reakce jsou pod kontrolou vnějších odměn a trestů. Fenomenologové tvrdí, že jedinci jsou motivováni primárně pocitem sebejistoty či pozitivního sebeobrazu. Mezi těmito dvěma názory se nacházejí autoři, kteří zdůrazňují motivy jako je úspěch v závislosti na dosažení vytyčeného cíle a *self-efficacy*. (RADOVAN, 2011)

---

⁴ Co je self-efficacy? In: *Self-efficacy: Vnímaná osobní účinnost předškolních dětí* [online]. ©2009 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://self-efficacy.webnode.cz/o-self-efficacy/>.

2.4 Překážky ve studiu

Během studia se studenti kombinované formy studia mohou setkat s velkým množstvím překážek, které jim vzdělávání znesnadňují. Galusha je ve svém článku rozděluje do tří skupin – problémy týkající se studentů, problémy týkající se vyučujících a organizační problémy. První skupina je dále rozdělena na náklady a motivátory, feedback a kontakt s učitelem, podporu a servis pro studenty, pocity odcizení a izolovanosti a nedostatek zkušeností. Náklady a motivátory zahrnují finanční výdaje na studium, narušení rodinného života, nedostatek podpory od zaměstnavatelů a pocit, že jejich studia nemají smysl. Druhou složkou je nedostatek komunikace a zpětné vazby od vyučujícího a s tím spojené problematické sebehodnocení. Dalším problémem může být nedostatek podpory ve vzdělávání, kam patří např. technická podpora, tutoři a akademičtí pracovníci, kteří studentům pomohou s plánováním studia. Čtvrtou složkou je pocit odcizení a izolace, pocit, že studenti nepatří do školní komunity a nedostatek sociální interakce. Pátý problém se týká především nových studentů kombinovaného studia, kteří si zatím nezvykli na organizaci tohoto typu studia. K tomuto tématu však patří také malé zkušenosti s technickými a technologickými záležitostmi, které kombinované studium vyžaduje. Někteří dospělí studenti mohou mít problémy s využíváním elektronických médií. Další skupinou jsou problémy týkající se vyučujících, především nedostatečně proškolený personál, malá podpora této formy studia obecně a neadekvátní výběr vyučujících pro kurzy. Učitelé mohou mít problémy s přechodem na netradiční formu výuky, která vyžaduje využívání počítačů, videozařízení, komunikačních softwarů, LMS apod. Výzvu může znamenat také změna stylu výuky a změna role vyučujícího na mentora, tutora a zprostředkovatele. V neposlední řadě může být překážkou neuznávání distanční a kombinované výuky samotnými učiteli. Organizační problémy zahrnují především nedostatečné financování ze strany instituce a nepropracované technologické zázemí (zahrnující vybavení, zaměstnance, technickou podporu atd.). (GALUSHA, 1998)

3 Informační vzdělávání

3.1 Informační gramotnost

Podle Association of College & Research Libraries⁵ (ACRL), která spadá pod American Library Association⁶ (ALA), je informační gramotnost definována jako soubor schopností, které umožňují jedinci identifikovat potřebu určité informace, lokalizovat ji, posoudit její kvalitu a efektivně ji využít. Informační gramotnost je stále důležitější složkou znalostí jedinců v dnešním světě rapidních technologických změn a nepřeborného množství informačních zdrojů. V důsledku vzrůstající složitosti tohoto prostředí čelí lidé různorodým a četným informačním volbám a to nejen během svého studia, ale také v rámci zaměstnání a osobního života. Informace jsou dostupné díky knihovnám, komunitním zdrojům, zájmovým organizacím, médiím a internetu – a stále více jedinců je získává v rozličných formátech, což vzbuzuje otázky o pravosti, hodnotě a spolehlivosti těchto informací. Navíc jsou v současnosti informace dostupné skrze různá média, např. grafická, textová a zvuková, která představují nové výzvy pro uživatele v hodnocení a porozumění přenášeným zprávám. Nejistá kvalita a zvyšující se kvantita informací představuje výzvu také pro celou společnost. Vzrůstající počet informací sám o sobě však nevytvoří informovanou společnost bez komplementárního souboru schopností, které jsou potřebné k efektivnímu využívání informací.

Informační gramotnost vytváří základnu pro celoživotní učení. Je společná pro všechny obory, všechny vzdělávací prostředí a napříč všemi stupni vzdělávání. Umožňuje studentům zvládnout obsah a rozšířit jejich hledání, stát se samostatnějšími a převzít větší kontrolu nad jejich vlastním učením.

Informačně gramotný jedinec je schopen:

- určit míru potřebnosti informace
- získat přístup k informaci efektivně a účinně
- kriticky zhodnotit informaci a její zdroje
- zařadit vybranou informaci do své znalostní základny
- využít informaci efektivně k dosažení specifického úkolu

---

⁵ Oficiální webová stránka dostupná z: <http://www.ala.org/acrl/>.

⁶ Oficiální webová stránka dostupná z: <http://www.ala.org/>.

- porozumět ekonomickým, právním a sociálním záležitostem, které jsou svázány s využitím informace
- získat a využít informaci eticky a v souladu se zákony (Information Literacy Competency Standards for Higher Education, 2000)

Informační gramotnost souvisí s IT gramotností. IT gramotnost se zaměřuje na hluboké porozumění technologiím a postupně se zvyšující kvalifikované využití těchto technologií. Naproti tomu informační gramotnost je intelektuální rámec pro porozumění, nalezení, hodnocení a užívání informací – aktivity, kterých může být částečně dosaženo pomocí IT schopností, částečně pomocí správných metod, ale hlavně za pomoci kritického posuzování a uvažování. Informační gramotnost iniciuje, udržuje a rozšiřuje celoživotní vzdělávání skrze schopnosti, které mohou využívat technologie, ale ve výsledku jsou na nich nezávislé. (Information Literacy Competency Standards for Higher Education, 2000)

3.2 Informační vzdělávání pro studenty kombinovaného studia

Příprava studentů a později absolventů na celoživotní sebevzdělávání je hlavním posláním institucí vyššího vzdělávání. Hlavním bodem tohoto rozvoje je zajištění, aby jedinci získali intelektuální schopnosti argumentace a kritického myšlení, a také pomoc s vytvořením rámce „pro naučení se učit“. Vysoké školy poskytují základ pro pokračující růst během pracovní kariéry studentů, stejně tak jako pro roli těchto studentů ve společnosti coby informovaných občanů a členů komunity.

Pro studenty, kteří nejsou přítomni v tradičních kampusech (nestudují v prezenční formě studia), jsou velmi často informační zdroje dostupné skrze sítě a další kanály a technologie distribuovaného vzdělávání umožňují průběh výuky, i přesto že je student a učitel na různých místech v různý čas. Výzvou pro propagátory kurzů informační gramotnosti v distančním vzdělávání je vytvořit takový rozsah výuky o informačních zdrojích, který by byl srovnatelný s nabízeným prezenčním vyučováním. Schopnosti informační gramotnosti by měly být, stejně jako akademické znalosti, pro distanční a prezenční studenty srovnatelné. (Information Literacy Competency Standards for Higher Education, 2000)

3.3 Důležitost ovládnání informačních technologií

Pojetí informační gramotnosti pro studenty kombinovaného studia by se mělo rozšířit na zajištění jejich komfortu při užívání technologií samotných. Je nasnadě předpokládat, že student, který se účastní online vzdělávacího kurzu, je už zběhlý v práci s počítači a elektronickými komunikačními nástroji a že se dokáže orientovat v rámci systému instituce. Nicméně to tak vždy nebývá. Studenti musí ovládat technologie, jako jsou e-mail, web, relevantní vzdělávací systém a také nástroje pro asynchronní výuku (videokonference, atd.). Ačkoliv je poskytující instituce zodpovědná za poskytování technické podpory jak pro nové, tak pro pokračující studenty v online kurzech, je také důležité otestovat, zda studenti mají dostatečné technické schopnosti k účasti na výuce. Instituce musí určit úroveň těchto schopností a poté, v případě potřeby, poskytnout nebo umožnit studentům kombinovaného a distančního studia přístup k nástrojům a podpoře, která jim umožní dosáhnout požadované úrovně schopností potřebné k úspěšnosti v online kurzu. Ovládnání informačních technologií je důležitým aspektem informační gramotnosti studentů kombinované a distanční formy studia. (Information Literacy Competency Standards for Higher Education, 2000)

4 Dobrá praxe

Dobré praxi v online informačním vzdělávání se věnuje kniha *Information Literacy Programs in the Digital Age: Educating College and University Students Online* z roku 2007. Obsah tvoří soubor příspěvků amerických vysokoškolských knihovníků, kteří popisují svoje zkušenosti s tvorbou online kurzů informační gramotnosti. I přes své stáří poskytuje dokument univerzální postupy a ilustruje problémy, s kterými se při vytváření kurzů pracovníci (nejen) knihoven potýkají. Dále jsou informace čerpány z odborných článků popisujících kurzy informační gramotnosti na univerzitách ve Spojeném království a Austrálii.

4.1 Struktura kurzů

Naprostá většina popisovaných online kurzů informační gramotnosti byla tvořena moduly, které se lišily zaměřením a rozsahem, přesto se však velmi často opíraly o strukturu Standardů informační gramotnosti ACRL. Jako příklad může být uveden tutoriál popisovaný v příspěvku Sinkinson a Knievel (*Starting a RIOT: Information Literacy Instruction Online and in the Classroom*), jehož čtyři moduly přímo odkazují na zmiňované standardy. Modul 1: Think napomáhá studentům přistoupit k tématu výzkumu a vychází z prvního standardu ACRL: The information literate student determines the nature and extent of the information needed. Pomocí Modulu 2: Find se studenti učí identifikovat a vybrat knihovnické nástroje k lokalizaci knih, časopisů, článků, atd. Tento modul je vytvořen v návaznosti na druhý standard ACRL: The information literate student accesses needed information effectively and efficiently. Modul 3: Evaluate zahrnuje kritické hodnocení informací a jejich zdrojů a odkazuje na třetí standard ACRL: The information literate student evaluates information and its sources critically and incorporates selected information into his or her knowledge base and value system. Čtvrtý modul vychází z informační etiky, pokrývá oblast citování a plagiátorství a navazuje na pátý ACRL standard: The information literate student understands many of the economic, legal, and social issues surrounding the use of information and accesses and uses information ethically and legally. (SINKINSON a KNIEVEL, 2007)

Badke ve svém příspěvku *Graduate Online Information Literacy: The ACTS Experience* popisuje kurz sestavený ze šesti na sebe navazujících úkolů, jejichž výsledkem by měly být dvě výzkumné otázky, hlavní body práce s anotacemi a bibliografie. Prvním úkolem je výběr

dvou témat výzkumu, přičemž jsou preferována témata, která jsou předmětem projektů jiných současných kurzů, vytvoření “working knowledge” za využití referenčních zdrojů, vytvoření několika výzkumných otázek, následný výběr jedné otázky pro každé téma a vytvoření předběžných hlavních bodů práce. Dalším úkolem je vyhledávání referenčních informací na webu, v knihovním katalogu za pomoci klíčových slov a kontrolovaných slovníků. Dále mají studenti za úkol vyhledávat informace ve čtyřech databázích periodik, využít Google Scholar, databázi ERIC, databáze hlubokého webu. Závěrečným úkolem je prezentace výstupů práce, tedy dvou výzkumných otázek, hlavních částí práce s anotacemi a bibliografie. (BADKE, 2007)

Dalším příkladem struktury kurzu může být příspěvek Kinnie LIB120: Introduction to Information Literacy, který vychází z materiálů již konaných face-to-face kurzů. Úvod do informační gramotnosti zahrnuje úvodní výklad o pojmu informace a informační gramotnosti, pokračuje teorií organizace informací, průběhem výzkumného procesu a hodnocením kvality informací. Dalším krokem je vyhledávání informací z periodik, v elektronických databázích, na Internetu a vyhledávání faktických a statistických informací. Posledními dvěma probíranými tématy je “information packaging” zahrnující autorství, plagiátorství a citační styly a problémy informačního věku. (KINNIE, 2007)

Z původně blended learningového kurzu (face-to-face a online) vznikl modul Head Start pro začínající studenty na University of Cumbria (UK). Tato univerzita je známá tím, že ji navštěvuje široká a různorodá studentská komunita s různým geografickým a sociálním původem, rozdílných etnik, věku i formy studia. Na modulu spolupracovali pedagogové, knihovníci univerzitní knihovny a další akademičtí pracovníci. Kurz je uveden 15 minutovým screencastem, který má usnadnit studentům orientaci v kurzu, informovat je o průběhu, způsobu přidávání úkolů, atd. Modul je jakýmsi úvodem do vysokoškolského studia, jeho cílem je podpora zapojení a udržení studentů na univerzitě. Je rozdělen na 4 témata – výběr a hodnocení webových stránek (k tomu slouží nástroj pro evaluaci webových stránek – TICKLIST), dále představení různých učebních stylů, odborné psaní a citování. (FRASER et al., 2013)

4.2 Hodnocení

Hodnocení lze rozdělit na hodnocení výstupů kurzu (tedy znalostí získaných absolvováním kurzu) a hodnocení průběhu kurzu. Prvnímu zmíněnému se věnuje výše uvedená příručka *Information Literacy Programs in the Digital Age: Educating College and University Students Online*, která obsahuje nespočet praktických příkladů. Hodnocení studentů v online kurzech je vždy velkou výzvou ať už z hlediska obsahu hodnocení, metodiky či časových nároků. K návrhu způsobu hodnocení může pomoci pět otázek Debry Gilchrist (*Five Questions for Assessment Design*), které zní:

- **Výstupy:** Co chceme, aby studenti zvládli?
- **Obsah:** Co studenti potřebují vědět, aby to zvládli?
- **Výuka:** Jaká vzdělávací aktivita usnadní učení?
- **Hodnocení:** Jak studenti prokáží, že se látku naučili?
- **Kritéria hodnocení:** Jak poznáme, že to studenti udělali dobře? (MCBRIDE, 2007)

Nejčastějším způsobem hodnocení v příspěvcích bylo využívání pre-testů a post-testů doplněné o plnění úkolů, které se vztahují k jednotlivým tématům kurzu. Price využíval pre-testy k přesvědčení studentů, že jejich vlastní pohled na úroveň informační gramotnosti je často nadhodnocený a že jejich dobré technologické schopnosti se nerovnjí informačním schopnostem. Naopak post-test používal k podnícení dalšího vzdělávání – studenti si mohou ověřit, jak moc se za určitý čas zlepšili a to je motivuje k dalšímu učení. (PRICE et al., 2011) Chapman ve svém článku uvádí, že pomocí pre-testů zjišťoval rozdíly ve schopnostech a zkušenostech studentů, na základě nichž pak vytvářel personalizované hodnocení úkolů. Studentům, kteří podle pre-testu nebyli tak zdatní, přidával k úkolům rozšířené komentáře, kdežto studentům, kteří z pre-testu vyšli jako schopnější, poskytoval tipy pro pokročilejší vyhledávání v databázích a seznam dalších doplňujících zdrojů. (CHAPMAN et al., 2007) Dále byl často součástí hodnocení projekt výzkumu, který studenti postupně vypracovávali během celého kurzu, témata výzkumu byla v mnoha případech totožná s tématy kvalifikačních prací studentů či témata projektů z jiných předmětů, čímž byla zajištěna praktická využitelnost naučených dovedností. Výstupem těchto projektů byly anotované bibliografie, návrhy výzkumných otázek, hlavní body výzkumné práce, atd.

Prostředí e-learningových nástrojů umožňuje k hodnocení využívat různé kvízy, které podstatně zjednodušují následné hodnocení, vždy je však dobré takovéto kvízy před

nasazením do ostrého provozu otestovat. Murphy ve svém příspěvku uvádí, že závěrečný kvíz nechal vyplnit studenty, kteří neabsolvovali tutoriál, aby zjistil, zda kvíz není příliš jednoduchý - pak by nebyl dostatečným nástrojem k hodnocení studentů (MURPHY et al., 2007).

Méně časté bylo hodnocení pomocí skupinového projektu (např. Kinnie), v tomto případě je třeba zvážit, zda se tutorovi podaří motivovat studenty ke spolupráci s ostatními online, případně, zda není zbytečnou komplikací požadovat po studentech, aby vytvářeli skupinovou prezentaci, pokud se nemohou sejít osobně. Dále Kinnie po studentech v rámci plnění úkolů požaduje, aby fyzicky navštívili knihovnu. (KINNIE, 2007)

K úspěšnému posouzení nikoliv pouze schopností studentů, ale kvality celé výuky, může přispět hodnocení od studentů a spolupráce s akademickými pracovníky. Ridlen uvádí, že po skončení kurzu hodnotila studenty formou komentářů, následně získávala zpětnou vazbu od nich, a to pomocí formuláře a komentářů k psaným úkolům jiných studentů, a také formou komentářů od ostatních vyučujících (RIDLEN a THEISSEN, 2007). Ridlen nás svým přístupem zavádí k dalšímu typu hodnocení, a to hodnocení průběhu kurzu. Tomuto hodnocení se také teoreticky věnuje Wheeler ve svém článku z roku 2006. Wheeler navrhuje pět metod evaluace online kurzu. Prvním způsobem je automatické sledování aktivit studentů v e-learningovém prostředí. Tutor může okamžitě pomoci studentovi a také může sledovat, jak jednotliví studenti pokračují v rámci kurzu. Další metodou je papírový dotazník vyplňovaný studenty na začátku a konci kurzu. Tento způsob umožňuje zjišťovat změny v učení, preferované přístupy k výuce a také je možné odhalit studentovo vnímání transakční vzdálenosti⁷. Třetí metodou je online dotazník vyplňovaný na konci kurzu, ve kterém jsou od každého studenta získány informace ohledně technických a logistických operací. (WHEELER, 2006) Tento způsob hodnocení využíval také Fraser ve svém modulu Head Start, výsledky pak byly podkladem pro doplňkové změny v celém kurzu (FRASER et al., 2013). Jako čtvrtý způsob hodnocení kurzu je navržen kvantitativní záznam e-mailové korespondence a telefonních hovorů od studentů k tutorům doplněný obsahovou analýzou e-

---

⁷ Transakční vzdálenost je psychologická vzdálenost vnímaná studenty, když jsou odděleni od učitelů a svých kolegů. Způsob, jakým učitel využívá technologie ke komunikaci na dálku, může zredukovat nebo naopak zesílit nedorozumění a další negativní efekty spojené s transakční vzdáleností (WHEELER, 2006). Více informací o problematice transakční vzdálenosti lze nalézt na webových stránkách: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/17825/MOOROVA-TEORIE-TRANSAKCNIVZDALENOSTI.html/>.

mailů. Poslední metodou je deník, který si vedou studenti v průběhu kurzu, a na který dostanou slovní zpětnou vazbu v rámci focus group na konci kurzu. (WHEELER, 2006)

4.3 Lessons Learned

Badke je přesvědčen, že se studenti nepotřebují učit knihovnické dovednosti, spíše potřebují kurz, v němž jsou knihovnické schopnosti aplikovány při výzkumné činnosti. Spíše než pouhé shromažďování informací je výzkum chápán jako efektivní využití informací k řešení problému. Tutoriál je třeba neustále spravovat, rychle reagovat na vzniklé problémy, tutor musí být v maximální možné míře dostupný (případně předem oznámit nepřítomnost), rychle odpovídat studentům na dotazy a rychle hodnotit úkoly (ideálně do 24 - 36 hod). Je nutné brát v potaz, že studenti často plní úkoly na poslední chvíli a jakékoliv nečekané změny či problémy, mezi které mohou patřit nefunkční odkazy, změny v databázích či nejasné instrukce ze strany tutora, způsobují frustraci a nechť k práci na úkolech. Proto je vždy třeba takovéto problémy rychle odstranit, případně o nich studenty v předstihu informovat. (BADKE, 2007) Chapman z tohoto důvodu navrhuje kontrolu odkazů, databází a dostupnosti zdrojů zahrnutých v tutoriálech minimálně dvakrát týdně. Dále také využívá snímání obrazovky a psané lekce místo videolekcí, především z důvodu možné nedostatečné technické vybavenosti studentů. (CHAPMAN et al., 2007) Kinnie ve svém příspěvku radí nepoužívat při tvorbě kurzu zbytečně mnoho nástrojů, ponechat jen ty základní a podstatné, což způsobuje mnohem méně zmatku mezi studenty a ti mají více času koncentrovat se na obsah kurzu (KINNIE, 2007). Lindsay navrhuje, aby počet studentů v rámci online asynchronního kurzu, ve kterém je důležitá vzájemná interakce mezi účastníky, nepřekračoval hranici 30 osob (LINDSAY et al., 2007). Jako protiklad k tomuto názoru můžeme uvést online kurz probíhající na Queensland University of Technology v Brisbane, kterého se účastnilo 1405 studentů (PRICE et al., 2011). Ridlen sdílí svojí zkušenost s nově příchozími studenty, kteří, na rozdíl od studentů z vyšších ročníků, nechápou a nepocítují potřebu stát se informačně gramotnými a získat dovednosti s tím spojené, dokud tyto schopnosti nebudou potřebovat v rámci jiného předmětu. Je tedy třeba přesvědčit nové studenty, že je výhodnější akceptovat krátkodobou bolest/nepohodlí kvůli dlouhodobému zisku (*“accepting short-term pain for long-term gain”*). (RIDLEN a THEISSEN, 2007) McManus uvádí poměrně obsáhlé poučení získané během tvorby tutoriálu. Především zdůrazňuje, že online výuka není ani jednodušší, ani nezabere méně času než výuka ve třídě. V online kurzech bohužel není možné poznat, zda studenti pochopili látku či zda jsou v učivu zcela ztraceni. Časově náročné je zejména známkování a hodnocení úkolů, protože komentář a vysvětlení musí být poskytnuty pro

každou otázku, pro každého studenta a pro každý úkol zvlášť a často opakovaně. Pokud se vyskytnou problémy s technickou stránkou věci, je třeba počítat s možností znovuotevření úkolů či posunutí termínů odevzdávání. Je nutné brát v potaz, že online výuka není vhodná pro každého, někteří studenti preferují výuku face-to-face, necítí se komfortně či kompetentně ve složitém a svobodném online prostředí. Na závěr McManus dodává, že vývoj projektu nikdy nekončí a je třeba nebát se zkoušet nové věci. (McMANUS et al., 2007) Kennedy se ve svém příspěvku zaměřil na poznávání uživatelů a jejich potřeb. Z provedených výzkumů bylo zjištěno, že drtivá většina studentů i akademických pracovníků netuší, jaké zdroje jsou jim dostupné. Po neformální diskuzi s akademickými pracovníky o potřebách uživatelů distančních kurzů se ukázalo, že skutečné potřeby studentů a to, co si o jejich potřebách myslí učitelé, se rozchází. Je tedy třeba vždy identifikovat uživatele a zjistit, jaké informace vyhledávají, jakým způsobem je vyhledávají a jaké zdroje informací preferují. (KENNEDY, 2007) Mohanty ilustruje spolupráci knihovníků s akademickými pracovníky na vytváření knihovnických zdrojů, které jsou předepsané k jednotlivým kurzům. Zdroje ve formě webových stránek obsahují samozřejmě odkazy na odpovídající tutoriály, odkazy na relevantní databáze a vyhledávací pole OPACu. Nadstavbou jsou další zdroje, např. odkazy na filmy související s tématem, primární zdroje, referenční zdroje a další webové stránky, jsou zde začleněny tipy k výzkumné práci a nápovědy (help guides). Vyhledávání usnadňují vybraná předmětová hesla a klíčová slova, která odpovídají tématu a jsou také umístěna na webových stránkách. V neposlední řadě stránky obsahují kontakty na předmětové knihovníky a jméno zodpovědného buddyho na referenčním chatu. (MOHANTY et al., 2007)

4.4 Komunikace se studenty

Klíčovým aspektem v online informačním vzdělávání je způsob dodávání znalostí a způsob komunikace se studenty. Způsoby vzdělávání online zahrnují e-learningové nástroje, one-on-one webové konference, webináře, atd. Badke popisuje svůj neúspěch při snaze propojit virtuální komunitu studentů diskuzemi a možnostmi interakce mezi studenty, jako důvod uvádí fakt, že studenti denně bojují se svými komplikovanými životy, nedostatkem času, pracovními záležitostmi, atd. a zajímá je pouze to, jak projít kurzem, nemají tedy chuť trávit čas navíc komunikací s jinými studenty (BADKE, 2007). Opačného názoru je Lindsay a McManus, kteří považují socializaci online studentů za důležitou součást studia. Lindsay popisuje využití tzv. virtual facilitator, což je placený student, který již prošel několika online kurzy a je trénovaný k asistenci při plynulé diskuzi v kurzu, nabízí studentům rady, atd.

Zároveň Lindsay zmiňuje “online picnic”, který není hodnocen v rámci kurzu, je to pouze čas na socializaci studentů skrze online chat. (LINDSAY et al., 2007) McManus zdůrazňuje potřebu vytvořit pocit komunity a pospolitosti mezi studenty a lektorem i mezi studenty samotnými, např. pomocí diskuze, kde se lektor první představí a pak vyzve ostatní, aby se také, v případě zájmu, představili (McMANUS et al., 2007). Chapman ve svém kompletně asynchronním kurzu využívá ke komunikaci se studenty oznámení v rámci nástroje e-learningu (announcements), diskuzní panely, e-mailovou korespondenci v rámci e-learningového nástroje či v rámci školních e-mailových adres a telefon (CHAPMAN et al., 2007). Pro modul Head Start byla vytvořena e-mailová adresa, kam se studenti mohli obracet jak s technologickými, tak akademickými problémy, které se týkají kurzu. E-mailová schránka byla sledována IT pracovníkem a akademickým týmem, podporu poskytovali také knihovníci. (FRASER et al., 2013) Salela používá ke konzultacím taktéž telefon, dále pak synchronní online chat (především na začátku kurzu a v době, kdy studenti začínají vyhledávat relevantní zdroje), což umožňuje udržet studenty v učebním procesu a předcházet pocitům frustrace a zahlcení, které často vedou k předčasnému ukončení práce na kurzu (SALELA et al., 2007).

4.5 Vysokoškolská knihovna a studenti kombinovaného studia

Zejména univerzitní knihovny v USA zřizují speciální pozici knihovníka pro distanční studenty. Distance librarian, distance education librarian, distance learning librarian či „*Extended Campus Services Librarian*“ (JONES, 2002, str. 397) je knihovník, který pracuje s distančními studenty a poskytuje jim knihovnické a informační služby. Hlavní náplní jeho práce je porozumět specifickým požadavkům distančních studentů, v odpovědi na tyto potřeby jim poskytovat referenční služby, asistovat při vyhledávání literatury, řešit problémy s přístupem a vyhledáváním v databázích, dodávat dokumenty, dále také studenty vzdělávat - kontinuálně rozvíjet kurzy informační gramotnosti v různých formátech, zajišťovat a připravovat materiály pro online výuku, hodnotit odvedenou práci studentů a v neposlední řadě také propagovat služby pro distanční studenty a spolupracovat s pedagogy a dalšími knihovníky (DOBEŠOVÁ, 2017; TANG, 2013).

Podle ALA může být role distance librarian rozdělena mezi více zaměstnanců či oddělení. ALA také udává dostačující personální zajištění pro služby distančním studentům – skládá se z odborného pracovníka – distance librarian, který plánuje, implementuje, koordinuje

a hodnotí knihovnické zdroje a služby, aby odpovídali potřebám a schopnostem komunity distančních studentů; a dále také z profesionála nebo podpůrného personálu, který dokáže identifikovat informační potřeby distančních uživatelů a okamžitě na ně odpovědět, nezávisle na místě a čase. Knihovník pracující s distančními studenty musí podle ALA mít:

- kvalifikaci, status, mzdové tabulky a pracovní vytížení ekvivalentní k ostatním odpovídajícím pracovníkům knihovny (přičemž je třeba reflektovat životní náklady pro ty pracovníky, kteří žijí v satelitních kampusech či poblíž center distančního vzdělávání)
- oficiální dokumenty, které ukládají a potvrzují jejich status, práva a povinnosti
- příležitosti k osobnímu i profesnímu rozvoji, které zahrnují financované školení a celoživotní vzdělávání, profesní vzdělávání a účast v profesních a zaměstnaneckých organizacích (Standards for Distance Learning Library Services: Personnel, 2016)

Jones ve svém článku na základě průzkumu a rozhovorů s knihovnicí, jejichž náplní práce je obsluha distančních studentů, předkládá rady a důležité úkoly pro začínajícího distance education librarian. Jako klíčová je vnímána komunikace a vytváření vztahů nejen s knihovnicí z mateřské instituce, ale také s akademickými pracovníky a administrátory, s dalšími distance librarians a v neposlední řadě s knihovnicí z knihoven, kam dochází studenti. Dále je velmi důležitý marketing a propagace všeho, co je studentům nabízeno, zveřejňování a informování o službách, které jsou poskytovány. Pro tvorbu nových služeb či změnu těch starých je nezbytné zjišťování uživatelských potřeb, pro úspěšné fungování identifikace využitelných finančních zdrojů a pro obhajobu potřeby pozice distance librarian je třeba zpracovávat statistiky užívání služeb. Při vymýšlení činnosti distance librarian je vždy nutné stanovit zásady a pravidla poskytování služeb, vymežit rámec služeb, které můžeme nabízet. Jones doporučuje začít od základních služeb a další případně přidávat (i z uživatelského hlediska je vždy jednodušší služby přidávat, než je rušit). Jakákoliv pozice knihovníka vyžaduje flexibilitu, neustálé očekávání změny a schopnost držet krok s technologiemi. Při práci distance librarian je možné (a je doporučeno) využívat ACRL Standards for Distance Library Services⁸, které poskytují informace o filozofii služeb, managementu, financích, personálním zajištění, vybavení, zdrojích a dokumentaci. Mezi další

---

⁸ Dostupné z: <http://www.ala.org/acrl/standards/guidelinesdistancelearning>.

standardy, kterými je možné se inspirovat, jsou např. Best Practices for Electronically Offered Degree and Certificate Programs⁹. (JONES, 2002)

---

⁹ Dostupné z: <https://www.aaup.org/NR/rdonlyres/BBA85B72-20E9-4F62-B8B5-CDFF03CD8A53/0/WICHEDOC.PDF>.

5 Informační vzdělávání studentů kombinovaného studia na ČZU

5.1 Česká zemědělská univerzita v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze (dále jen ČZU) je česká veřejná vysoká škola s více než stoletou tradicí. Na ČZU se vyučuje cca 150 studijních oborů zajišťovaných šesti fakultami a jedním institutem - jsou to: Provozně ekonomická fakulta, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Technická fakulta, Fakulta lesnická a dřevařská, Fakulta životního prostředí, Fakulta tropického zemědělství, které se nacházejí v kampusu ČZU na Suchbátově a Institut vzdělávání a poradenství, sídlící v Malé Chuchli. Výuka na ČZU je zaměřena především na zemědělské, přírodovědné a lesnické obory a obory související – životní prostředí, ochrana krajiny, obnovitelné zdroje, speciální chov. Nalezneme zde ale také obory ekonomické, informatické, technické a obory z oblasti managementu a pedagogiky. ČZU je třetí největší pražskou univerzitou. (ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE, ©2017)

5.2 Studenti kombinovaného studia na ČZU

Pro studenty kombinovaného studia platí výňatek ze Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze:

Článek 15

Kombinovaná forma studia

(1) Kombinovaná forma studia umožňuje studovat akreditovaný studijní program převážně formou samostudia podle časového harmonogramu v souladu s čl. 6 odst. 2.

(2) Výuka v kombinované formě studia je organizována formou skupinových, blokových a individuálních konzultací, cvičení a seminářů.

(3) Požadavky u zkoušek a zápočtů na studenty v kombinované formě studia jsou rovnocenné s požadavky u zkoušek a zápočtů na studenty v prezenční formě studia. (Studijní a zkušební řád pro studium v bakalářských a magisterských studijních programech České zemědělské univerzity v Praze ze dne 29. března 2017)

Zároveň všechny termíny související s administrací studia, jsou pro kombinované studium podle studijních předpisů totožné s termíny pro studium prezenční (Kombinovaná forma studia, ©2016).

Provozně ekonomická fakulta nabízí pro akademický rok 2017/2018 kombinovanou formu studia ve dvou bakalářských oborech – Provoz a ekonomika a Informatika – třech navazujících magisterských oborech – Provoz a ekonomika, Podnikání a administrativa a Informatika – a pěti doktorských oborech – Podniková a odvětvová ekonomika, Management, Regionální a sociální rozvoj, Informační management a Systémové inženýrství. (Kombinovaná forma studia, ©2016) V roce 2016 studovalo na Provozně ekonomické fakultě celkem 2 394 studentů v kombinované či distanční formě¹⁰ studia – jejich rozložení v rámci studia je ilustrováno v tabulce 1 (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017).

Bakalářské studium	Navazující magisterské studium	Doktorské studium	Celkem
793	1 569	32	2 394

Tabulka 1: Rozložení studentů v kombinované formě studia na PEF (v počtech studentů jsou zahrnuti také cizinci) (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017)

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů nabízí pro akademický rok 2018/2019 kombinovanou výuku v osmi profesních bakalářských oborech – Rostlinná produkce, Zahradnictví, Trávníkářství, Živočišná produkce, Speciální chovy, Kynologie, Ekologické zemědělství a Veřejná správa v zemědělství a krajině – v čtyřech teoretických bakalářských oborech – Chovatelství, Pěstování rostlin, Rozvoj venkova a Ochrana krajiny a využívání přírodních zdrojů. Dále FAPPZ nabízí šest magisterských kombinovaných oborů – Živočišná produkce, Zájmové chovy zvířat, Rostlinná produkce, Rozvoj venkovského prostoru, Ochrana a využívání přírodních zdrojů a Ekologické zemědělství – a sedm doktorských kombinovaných oborů – Obecná produkce rostlinná, Speciální produkce rostlinná, Obecná zootechnika, Speciální zootechnika, Zemědělská a lesnická fytopatologie a ochrana rostlin, Zemědělská chemie a Využití a ochrana přírodních zdrojů. (Informace o studiu 2018/2019, 2017) V roce 2016 studovalo na FAPPZ celkem 922 studentů v kombinované formě¹⁰ studia – jejich rozložení v rámci studia je ilustrováno v tabulce 2 (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017).

¹⁰ Bohužel statistiky Výročních zpráv ČZU nerozlišují mezi kombinovanými a distančními studenty, nadále jsou proto uváděny počty studentů v kombinované a distanční formě studia dohromady.

Bakalářské studium	Navazující magisterské studium	Doktorské studium	Celkem
549	332	41	922

Tabulka 2: Rozložení studentů v kombinované formě studia na FAPPZ (v počtech studentů jsou zahrnuti také cizinci) (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017)

Technická fakulta nabízí pro studenty kombinovaného studia následující studijní programy jak v bakalářském, tak navazujícím magisterském studiu: Zemědělská, Silniční a městská automobilová doprava, Technika a technologie zpracování odpadů, Technologická zařízení staveb, Obchod a podnikání s technikou, Informační a řídicí technika v APK, Inženýrství údržby. Doktorské studium v kombinované formě nabízí programy Energetika, Jakost a spolehlivost strojů a zařízení, Technika zemědělských technologických systémů, Technika výrobních procesů a Marketing strojů a technických systémů (Informace o možnostech studia v bakalářských a navazujících magisterských programech Technické fakulty, 2017). V roce 2016 studovalo na TF celkem 394 studentů v kombinované formě¹⁰ studia – jejich rozložení v rámci studia je ilustrováno v tabulce 3 (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017).

Bakalářské studium	Navazující magisterské studium	Doktorské studium	Celkem
274	91	29	394

Tabulka 3: Rozložení studentů v kombinované formě studia na TF (v počtech studentů jsou zahrnuti také cizinci) (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017)

Fakulta lesnická a dřevařská nabízí v akademickém roce 2017/2018 kombinovanou formu studia v rámci čtyř bakalářských oborů – Lesnictví, Dřevařství, Hospodářská a správní služba v lesním hospodářství, Provoz a řízení myslivosti – a v rámci dvou navazujících magisterských oborů – Lesní inženýrství, Dřevařské inženýrství. V rámci doktorského studia nabízí FLD všechny studijní obory jak v prezenční, tak kombinované formě – Hospodářská úprava lesa, Ochrana lesů a myslivost, Pěstování lesa, Řízení a ekonomika podniku, Biologie lesa, Zpracování dřeva a technika v lesním hospodářství. (Kombinované studium, ©2017) V roce 2016 studovalo na FLD celkem 787 studentů v kombinované formě¹⁰ studia – jejich rozložení v rámci studia je ilustrováno v tabulce 4 (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017).

Bakalářské studium	Navazující magisterské studium	Doktorské studium	Celkem
464	277	46	787

Tabulka 4: Rozložení studentů v kombinované formě studia na FLD (v počtech studentů jsou zahrnuti také cizinci) (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017)

Fakulta životního prostředí nabízí v akademickém roce 2017/2018 v kombinované formě studia tři bakalářské obory – Aplikovaná ekologie, Krajinářství, Územní technická a správní služba – dva navazující magisterské obory – Ochrana přírody, Regionální environmentální správa – a čtyři doktorské obory – Ekologie, Aplikovaná a krajinná ekologie, Úpravy vodního režimu krajiny, Environmentální modelování (Akreditované obory, ©2017). V roce 2016 studovalo na FŽP celkem 1 089 studentů v kombinované formě¹⁰ studia – jejich rozložení v rámci studia je ilustrováno v tabulce 5 (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017).

Bakalářské studium	Navazující magisterské studium	Doktorské studium	Celkem
790	273	26	1 089

Tabulka 5: Rozložení studentů v kombinované formě studia na FŽP (v počtech studentů jsou zahrnuti také cizinci) (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017)

Fakulta tropického zemědělství v akademickém roce 2017/2018 nenabízí žádné bakalářské ani navazující magisterské obory v kombinované formě studia. Kombinovanou formou lze na FTZ studovat pouze doktorské obory, a to Tropical Agrobiology nad Bioresource Management, Sustainable Rural Development in Tropics and Subtropics, Agriculture in Tropics and Subtropics. (Studijní programy, ©2017) V roce 2016 studovalo na FTZ celkem 18 studentů v kombinované formě¹⁰ studia – jejich rozložení v rámci studia je ilustrováno v tabulce 6 (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017).

Bakalářské studium	Navazující magisterské studium	Doktorské studium	Celkem
0	0	18	18

Tabulka 6: Rozložení studentů v kombinované formě studia na FTZ (v počtech studentů jsou zahrnuti také cizinci) (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017)

Institut vzdělávání a poradenství nabízí v akademickém roce 2017/2018 všechny bakalářské studijní obory v kombinované formě studia, jedná se o Poradenství v odborném vzdělávání, Učitelství odborných předmětů, Učitelství praktického vyučování (Studium na IVP, ©2017) V roce 2016 studovalo na IVP celkem 18 studentů v kombinované formě¹⁰ studia – jejich rozložení v rámci studia je ilustrováno v tabulce 7.

Bakalářské studium	Navazující magisterské studium	Doktorské studium	Celkem
279	0	0	279

Tabulka 7: Rozložení studentů v kombinované formě studia na IVP (v počtech studentů jsou zahrnuti také cizinci) (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017)

Celkem tedy na ČZU studovalo v roce 2016 5 883 studentů v kombinované formě studia (viz tabulka 8), což činilo zhruba 29 % z celkového počtu studujících na ČZU.

Bakalářské studium	Navazující magisterské studium	Doktorské studium	Celkem
3 149	2 542	192	5 883

Tabulka 8: Celkové počty studentů v kombinované formě studia na ČZU (Výroční zpráva o činnosti 2016, 2017)

5.3 Studijní a informační centrum ČZU

Studijní a informační centrum ČZU (dále jen SIC ČZU) plní mimo jiné i funkci akademické knihovny ČZU. Poskytuje také další služby v oblasti studia, pedagogiky a výzkumné činnosti v rámci činnosti univerzity, nabízí prostory pro studium, výuku a odborné akce. SIC ČZU sestává z Oddělení knihovnických služeb, Oddělení fondů, Oddělení informační podpory a vzdělávání, Kartového centra, Spisového centra, výdejního místa e-shopu se studijní literaturou a studentských a zaměstnaneckých pokladen.

5.3.1 Oddělení informační podpory a vzdělávání

Oddělení informační podpory a vzdělávání (OIPV) je jednou ze složek Studijního a informačního centra. Jeho posláním je zejména zvyšování informační gramotnosti studentů a zaměstnanců ČZU prostřednictvím informačního vzdělávání a dále také zprostředkování přístupu k odborným elektronickým informačním zdrojům.

V rámci informačního vzdělávání jsou vybírána témata a tvořena struktura výuky s ohledem na potřeby a požadavky studentů – na základě poptávky byly v roce 2016 zařazeny do portfolia vzdělávacích akcí např. semináře zaměřené na základy odborného psaní. Dále je také kladen důraz na rozvoj spolupráce s fakultami při přípravě seminářů a propagaci služeb a komunikaci s fakultami a institutem. K tomuto účelu vytvořilo OIPV Portfolio vzdělávacích aktivit SIC ČZU, které slouží jako nabídka fakultám a institutu ČZU. Výuka může probíhat jak v prostorách SICu, tak ve fakultních prostorách a také na výjezdních setkáních a seznamovacích kurzech mimo kampus ČZU. Forma výuky se nemusí omezovat pouze na semináře, je možné využít také e-learning či blended e-learning a webináře, dále pořádat workshopy či exkurze po budově SIC s výkladem. Tematicky jsou kurzy zaměřené na úvodní informace o službách SIC a dostupných informačních zdrojích pro studium na ČZU (včetně seznámení s budovou), vyhledávání informací v informačních zdrojích a práce s EBSCO Discovery Service, citování informačních zdrojů – citační etika, pravidla citování (zpravidla dle zásad určité fakulty), práce s citačním manažerem CitacePRO, citační manažer Mendeley (případně základy práce s jinými citačními manažery dle preferencí dané fakulty či katedry), citační databáze Web of Science a SCOPUS, základy odborného psaní v češtině (odborný styl, struktura práce, reprezentace dat) a kritické hodnocení informací – ověřování informací

z internetu, metody kritické práce s textem, aj. (viz Příloha 1: Porfolio vzdělávacích aktivit SIC ČZU).

OIPV se zaměřuje jak na vzdělávání studentů v bakalářských a navazujících magisterských programech, tak na doktorandy. Pro bakaláře a navazující magistry nabízí OIPV výuku v oblasti odborných informačních zdrojů, citační etiky a citačních manažerů (především CitacePRO) a také fungování a práce s EBSCO Discovery Service. Výuka je možná v českém i anglickém jazyce, často je uzpůsobena na míru jednotlivým fakultám po dohodě s garanty vybraných kurzů. Vzdělávání doktorandů probíhá také ve spolupráci s fakultami, semináře se zaměřují především na odborné informační zdroje, citační etiku a práci s citačními manažery (CitacePRO, Mendeley, atd.), ale také např. na problematiku predátorských časopisů a publikování.

Pro studenty kombinované a distanční formy studia jsou důležité zejména rozšířené možnosti individuálních konzultací a také nově zavedené či posílené e-learningové prvky ve výuce. Flexibilní konzultační služby jsou určeny především pro studenty, kteří se nemohou dostavit do kampusu či v něm netráví tolik času, využít je mohou i studenti prezenčního studia. Kromě klasických osobních konzultací se jedná o konzultace po telefonu či přes e-mail, možné je také využít konzultace v prostředí Adobe Connect, které umožňuje např. i sdílení obrazovky, což je při konzultování na dálku velmi cenná funkce. E-learningové prvky výuky přednostně využívají studenti v různých formách dálkového studia, přínos však mohou mít také pro studenty prezenční. Jedná se především o poskytování záznamů z výukových přednášek, které jsou pořízeny prostřednictvím platformy Mediasite a o tvorbu e-learningového kurzu v prostředí LMS Moodle, které vychází z průzkumu potřeb studentů kombinovaného studia na ČZU a bude jedním z výstupů projektu MOST. (Zpráva o činnosti SIC za rok 2016, 2017)

6 Výzkumná část

6.1 Použité výzkumné metody

Pro získání výstupů praktické části práce byly použity kvalitativní výzkumné metody, a to konkrétně metoda rozhovoru a SWOT analýza. Metoda rozhovoru byla využita Oddělením informační podpory a vzdělávání pro získání dat, týkajících se názorů studentů kombinovaného studia na služby Studijního a informačního centra ČZU v oblasti informačního vzdělávání. SWOT analýza byla využita pro zhodnocení stávající situace v oblasti informačního vzdělávání na SIC ČZU a zároveň jako podklad pro zlepšení služeb.

6.1.1 Rozhovor

Pokud chceme porozumět nebo odhalit lidské problémy, pokud jsou odpovědi na naše otázky lépe vyjádřitelné slovy než čísly a pokud chceme objevit určité trendy nebo zkušenosti v rámci zkoumaného problému, pak jsou rozhovory nejvhodnější metodou sběru dat pro náš výzkum. Rozhovory lze rozdělit podle míry přípravy otázek na tři druhy: strukturovaný, polostrukturovaný a nestrukturovaný. Strukturovaný rozhovor je založen na kladení stále stejných otázek každému účastníkovi výzkumu, tyto otázky nelze měnit, je tedy nejjednodušší z hlediska vyhodnocení získaných dat, ale v rámci kvalitativního výzkumu je metodou značně limitující. Polostrukturovaný rozhovor pracuje se souborem otázek, které udržují hovor v chodu, tazatel však v případě potřeby může odbočit a sledovat zajímavé téma, aniž by se musel držet strukturovaného souboru otázek. Nestrukturovaný rozhovor je nejflexibilnějším typem rozhovoru. Tazatel má představu o tématech, která by chtěl zkoumat, ale rozhovor je spíše neomezovanou konverzací, která může vést kamkoliv. Zároveň je tento druh rozhovoru nejnáročnější z hlediska porovnávání získaných dat. Rozhovory mohou probíhat osobně, telefonicky či elektronicky (např. s využitím Skype). Při face-to-face sezeních je možné pozorovat řeč těla a výraz tváře, tyto aspekty neverbální komunikace lze zaznamenat a využít při vyhodnocování dat. Na druhou stranu mohou stydliví účastníci rozhovorů preferovat telefonické či elektronické rozhovory, tento způsob vedení rozhovorů je levnější, je však třeba počítat s možnými technickými a technologickými problémy.

Při přípravě rozhovorů je vhodné nejprve identifikovat účastníky a vyhradit si dostatek času na jednotlivé rozhovory. Dále je třeba se rozhodnout, jaký typ rozhovoru povedeme – strukturovaný, polostrukturovaný či nestrukturovaný – a jakým způsobem ho povedeme –

osobně, telefonicky či elektronicky. Důležité je také vybrat neutrální, klidné a ideálně odhlučněné místo konání, v případě potřeby je možné dojet za účastníky do místa jejich bydliště. Před samotným sezením je doporučeno vytvořit si návrh průběhu rozhovoru s časovým rozvržením témat (na každou otázku i odpověď by měl být poskytnut dostatek času). Vždy je třeba zkontrolovat a otestovat vybavení potřebné k rozhovoru – diktafon, videokameru, atd. Stejně jako u focus groups je nutné počítat s různými typy lidí (např. dominantní vypravěči, „experti“, hádaví účastníci, plaché a stydlivé osoby, mnohmluvní účastníci) a je tedy vhodné připravit si taktiku a techniky ke zvládnutí takových osob, k posunutí rozhovoru k dalšímu tématu, k potlačení vznikající hádky či k zapojení zdrženlivého účastníka. (WILSON, 2012)

6.1.2 SWOT analýza

SWOT analýza je nástroj pro zjišťování vnitřních a vnějších faktorů ovlivňujících daný objekt. Může být využita pro posuzování fungování organizací, návrh služby, ale také ke zhodnocení talentu, schopností a příležitostí osob. Tato metoda vznikla v 60. letech 20. století na Standford Research Institute, za jejího autora je považován Albert S. Humphrey. Původně vznikla jako výzkumný nástroj pro zjištění chyb v korporátním plánování a pro vytvoření nového systému k řízení změn. (SRI ALUMNI ASSOCIATION, 2005) Metoda je založena na identifikaci silných a slabých stránek (tedy vnitřních faktorů) a příležitostí a rizik (tedy vnějších faktorů), proto je někdy nazývána Internal-External Analysis. (SWOT Analysis) Při analyzování vlastní organizace, projektu či služby by měly být zodpovězeny následující otázky.

Silné stránky:

- Jaké výhody má naše organizace?
- Co umíme lépe než ostatní?
- Co považují naši klienti za naše silné stránky?

Je třeba zvážit vlastní silné stránky jak z vnitřní perspektivy, tak z pohledu klientů či potenciálních klientů a osob, které chceme oslovit. Pokud je identifikace silných stránek problematická, je možné sepsat seznam typických charakteristik naší organizace, mezi nimiž se objeví i silné stránky.

Slabé stránky:

- Co můžeme zlepšit?
- Čeho bychom se měli vyvarovat?
- Co mohou naši klienti považovat za slabou stránku?

Opět je třeba posuzovat slabé stránky nejen z naší vnitřní perspektivy, ale také z perspektivy vnější – jsou nějaké slabiny, které nevidíme, ale naši klienti je vnímají? Je také dobré být realističtí a vyložit si všechny slabé stránky, které si uvědomujeme, aniž bychom nějaké pomíjeli.

Příležitosti:

- Jaké vhodné příležitosti se nám nabízejí?
- Jaké zajímavé trendy můžeme sledovat?

Vhodné příležitosti mohou vycházet ze změn v technologiích, zákonech, které souvisejí s knihovnictvím a fungováním knihoven, změn v sociální sféře, populaci, životním stylu, atd. Při posuzování příležitostí je užitečné pracovat s našimi silnými stránkami, které určité příležitosti poskytují. Případně je možné pracovat také s našimi slabými stránkami a posoudit, zda můžeme získat nějaké příležitosti odstraněním slabých stránek.

Hrozby:

- Jakým překážkám čelíme?
- Ohrožuje naši pozici měnící se technologie?
- Může nějaká z našich slabých stránek ohrozit naše fungování? (SWOT Analysis)

Při provádění SWOT analýzy se používá tzv. SWOT matice (SWOT Matrix), ilustrovaná na obrázku 1.

SWOT Matrix

Strengths	Weaknesses
Opportunities	Threats

Obrázek 1: SWOT matice (SwotMatrix.com, ©2009)

6.2 Dotazníkové šetření a rozhovory se studenty kombinovaného studia na ČZU

V roce 2017 proběhlo na České zemědělské univerzitě v Praze (ČZU) dotazníkové šetření mezi studenty kombinovaného studia. Dotazníky byly připraveny Oddělením informační podpory a vzdělávání Studijního a informačního centra ČZU a týkaly se především preferencí studentů kombinovaného studia ve výuce informační gramotnosti. Vzhledem k tématu diplomové práce byla autorka zapojena do zpracovávání a vyhodnocování výzkumu - a poté zejména do přípravy výstupů výzkumu. Šetření se zúčastnilo celkem 344 respondentů napříč všemi fakultami, bohužel však např. studenti z Fakulty tropického zemědělství a Technické fakulty se výzkumu zúčastnili v nedostatečném počtu, nebylo proto možné z jejich odpovědí usuzovat na situaci na celé fakultě.

Dotazník byl rozdělen na několik okruhů zkoumajících studijní návyky studentů kombinovaného studia při samostudiu, jejich preferovanou formu e-learningu a face-to-face přednášek a dále také jejich názor na e-learningovou výuku informační gramotnosti. Z průzkumu bylo zjištěno, že co se formy výuky týká, studenti kombinovaného studia dávají přednost praktickým cvičením (303 respondentů), konzultacím s vyučujícím (293 respondentů), přednáškám (287 respondentů) a debatám či diskuzím (269 respondentů). Přednášky by zároveň měly být jednoduché, přehledné, rychlé a efektivní. Vyučující by měly využívat praktická data a předat jasné požadavky na zakončení předmětu hned na začátku výuky. Při samostudiu studenti preferují učení se z prezentací z přednášek (281 respondentů) a z videonahrávek přednášek (272 respondentů). Z dotazníků však vyplývá, že studenti by uvítali výběr z více variant výuky – psaná skripta v online formě, prezentace, osobní konzultace, videonahrávky, atd. a také, že chtějí mít přístup k materiálům z prezenčního studia. Ideální kombinací je praktická výuka v reálném čase doplněná teoretickým samostudiem z videonahrávek a prezentací. Studenti mají kvalitní připojení k internetu, samostudiu se nejčastěji věnují o víkendu či v týdnu nepravidelně, výuku preferují o víkendu, učí se nejčastěji večer (i v pozdních hodinách). Velmi často používají Facebook, Youtube, Moodle a online chatové nástroje (Messenger, Skype, ICQ), konzultace s vyučujícím v rámci e-learningového kurzu by tedy využívali prostřednictvím online chatu či e-mailu. V souvislosti s informačním vzděláváním by studenti ocenili praktické rady a návody ohledně psaní závěrečných prací a také ukázky vyhledávání odborných informací v databázích. Obecně za nejdůležitější dovednosti studenti v dotazníku označovali vyhledávání odborných informací v českých a zahraničních zdrojích, rozpoznání důvěryhodných informačních zdrojů,

správné citování použitých zdrojů, psaní odborných textů v češtině a schopnost dobře prezentovat. V závěrečných otevřených otázkách studenti oceňovali aktivitu Oddělení informační podpory a vzdělávání ve zjišťování jejich názorů a snahu zlepšit podmínky jejich studia na ČZU. Dále také kritizovali diplomové semináře na ČZU, především nedostatečné výukové materiály a nedostupné vyučující.

Na konci dotazníku dostali studenti možnost zanechat na sebe e-mailovou adresu, aby je pracovníci OIPV mohli kontaktovat s pozváním na monitorovaný rozhovor. Rozhovory byly založeny na zkušenostech studentů kombinovaného studia s psaním odborných textů, během rozhovoru byly studentům představeny nástroje, které jim psaní takových textů usnadní. Rozhovory se uskutečnily na SICu i mimo SIC, délka trvání byla cca 1 hodina. Scénář rozhovoru je příložen (Příloha 2: Scénář rozhovoru se studenty kombinovaného studia). V rámci rozhovoru bylo zjišťováno zařazení studentů v rámci fakult, studijního ročníku a fáze studia v závislosti na psaní kvalifikační práce. Dále byly zjišťovány zkušenosti studentů s vyhledáváním informací, psaním odborného textu a citacemi. Pracovníky OIPV zajímal také studijní styl studentů, jakým způsobem se připravují doma a v neposlední řadě příklady dobré praxe e-learningových kurzů na univerzitě.

Dotazovaných studentů bylo celkem pět, všichni byli ve 2. ročníku studia, tedy se připravovali či začínali psát kvalifikační práci. Dvě respondentky studovaly na Institutu vzdělávání a poradenství, dva respondenti na Provozně ekonomické fakultě a jedna respondentka na Fakultě agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů. Studenti byli v různých fázích přípravy či psaní kvalifikační práce - někteří si teprve vybírali téma, jiní již měli zadáno, začínali psát, jedna respondentka již měla hotovou teoretickou část.

Při zkoumání informačního chování a chování při vyhledávání informací bylo zjištěno, že studenti nejčastěji pro vyhledávání používají Google, dále Google Scholar, Seznam.cz, webové stránky nadnárodních organizací, atd., dále také využívají katalog knihovny. Pro některé studenty je překážkou anglický jazyk a také nejistota, zda je nalezený zdroj věrohodný a odborný.

Jako největší nesnáz při psaní odborných textů studenti uváděli problém s vytvořením struktury textu, jak začít a jak téma uchopit, identifikovat klíčovou literaturu a nosná témata. Studenti také pocítovali nejistotu ohledně formální stránky textu, v rámci praktické části měli někteří studenti problémy s metodologií a se zpracováním výsledků výzkumu. Jedna z respondentek upozornila na nedostatek zpětné vazby při psaní seminárních prací a také na

potřebu konzultací se školiteli, které by se týkaly formálních aspektů práce - citace, hodnocení použitých zdrojů, atd.

Při zpracovávání citací využívá citační manažer jedna dotazovaná studentka, jedna o citačních manažerech slyšela na přednášce, ale nemá zkušenosti s jeho používáním, ostatní je nevyužívají. Jedna respondentka uvedla, že neví, jak dlouhou část textu může citovat, jaký je rozdíl mezi přímou a nepřímou citací a jak nastavit správný citační styl. Další respondentka měla problémy s citováním webových stránek a zákonů, přestože využívá citační manažer CitacePRO.

V rámci zkoumání studijního stylu a domácí přípravy vyplynulo, že se studenti nejčastěji učí po večerech a o víkendu. Studenti preferují klidné místo k učení (doma, v knihovně), občas se učí i v městské hromadné dopravě. Co se týče formy výuky, oblíbené jsou jak tištěné materiály v papírové formě, tak videopřednášky. Studenti by také ocenili možnost konzultací - fyzických i online - o víkendu i ve všední dny.

Na dotazy na příklady dobré praxe studenti uváděli některé konkrétní přednášky pedagogů z ČZU, obecně se však shodli na tom, že ideální e-learningový kurz sestává z videopřednášek a textové podpory. Celý kurz i poskytované texty by měly být dobře strukturované, mělo by být jasně vymezeno, které informace jsou důležité a které okrajové.

6.3 SWOT analýza výuky informační gramotnosti pro studenty kombinovaného studia na ČZU

Silné stránky	Slabé stránky
OIPV SIC odborní pracovníci zkušenosti s kurzy IG zkušenosti s Moodle zavedená spolupráce s pedagogy spolupráce s vedením univerzity vybavené prostory pro kurzy technika a zázemí umístění knihovny	časové možnosti studentů personální kapacita OIPV SIC časové možnosti zaměstnanců chybějící systém
Příležitosti	Rizika
spolupráce s pedagogy zahrnutí IG do výuky kreditové kurzy	nedostatečné povědomí o IG nedostatečné povědomí o nabídce kurzů IG nedostatečná personální kapacita

Silné stránky

Mezi silné stránky výuky informační gramotnosti pro studenty kombinovaného studia na SIC ČZU můžeme zařadit existenci speciálního oddělení (OIPV SIC), které se svou činností zaměřuje na informační vzdělávání a podporu studentů a akademických pracovníků. V tomto oddělení pracuje odborný personál, který má bohaté zkušenosti s výukou a tvorbou kurzů informační gramotnosti a také zkušenosti s prací v prostředí Moodle. Velkým přínosem je také již zavedená spolupráce s univerzitními pedagogy formou objednaných přednášek informační gramotnosti pro konkrétní skupiny studentů a dále spolupráce s vedením univerzity (např. v podobě účasti zástupce SIC na jednání pedagogické rady). V neposlední řadě je velmi důležité technické vybavení učeben a zázemí pro kurzy (jak fyzické, tak

virtuálně přenášené) a zázemí pro tvorbu videopřednášek, jejichž pořizování zajišťuje Centrum audiovizuální podpory za použití systému Mediasite. Zároveň je, pro případné face-to-face setkávání se studenty kombinovaného studia, budova knihovny výhodně umístěna v rámci univerzitního kampusu.

Slabé stránky

Ke slabým stránkám výuky informační gramotnosti pro studenty kombinovaného studia na SIC ČZU patří především omezené časové možnosti studentů kombinovaného studia, kteří jsou často vytíženi prací na oborových předmětech, zaměstnáním a případně i rodinnými povinnostmi. Dalším problémem je malá personální kapacita OIPV SIC a z ní pramenící velká časová vytíženost pracovníků oddělení. S časovými možnostmi studentů a pracovníků SIC souvisí také rozpor mezi potřebami studentů a pracovní dobou zaměstnanců, respektive provozní dobou knihovny. Z průzkumů vyplývá, že studenti kombinovaného studia preferují výuku a konzultace večer či o víkendech, pracovníci OIPV jsou však vázáni osmihodinovou pracovní dobou a otevírací dobou knihovny (každý všední den od 8:00 do 20:00). Posledním problémem je chybějící systém oslovování a dosažení všech příchozích studentů kombinovaného studia.

Příležitosti

Nové příležitosti v rozšíření výuky informační gramotnosti pro studenty kombinovaného studia nabízí zintenzivnění spolupráce s pedagogy - pokračující oslovování akademických pracovníků s nabídkou kurzů SIC, příprava kurzů a přednášek na míru, atd. Další možností je zahrnutí informační gramotnosti do běžné výuky, např. již probíhající vstupy zaměstnanců OIPV do bakalářských či diplomových seminářů či příspěvky v rámci odborných předmětů ve formě vyhledávání v relevantních odborných databázích, atd. Velkou příležitostí představuje také tvorba a zavedení kurzů, které by byly hodnoceny a studenti by za ně získávali kredity.

Rizika

Mezi hrozby lze zahrnout nedostatečné povědomí o důležitosti, potřebnosti a přínosnosti informační gramotnosti obecně ze strany studentů (nejen) kombinované formy studia. Dalším rizikem je nedostatečná či nevhodně zacílená propagace kurzů informační gramotnosti a s ní související malé povědomí studentů o nabídce kurzů. V neposlední řadě je zdárné fungování informačního vzdělávání ohroženo již zmiňovanou nedostatečnou personální kapacitou OIPV,

kteřá způsobuje velké časové vytížení pracovníků a z toho plynoucí případná nemožnost pokrytí potřeb studentů či pedagogů.

6.4 Projekt na udržení studentů

Retence studentů na vysokých školách je vnímána jako míra úspěšnosti instituce a zároveň jako fundamentální prvek potřebný k plnění poslání vzdělávací instituce. Retence je hlavním aspektem rozhodování o hodnocení a financování instituce, proto se většina univerzit a vysokých škol snaží intenzivně podporovat udržení studentů. K této snaze by se měly připojit všechny součásti instituce, včetně knihovny.

Odborná knihovnická literatura citovaná Mezick (2015) diskutuje roli knihovny v udržení a úspěchu studentů. Starší studie ukazují souvislost mezi užíváním knihovny novými studenty (např. půjčováním knih) a jejich pokračováním ve studiu. Novější studie dokazují, že studenti prvního ročníku, kteří využívali knihovnických služeb, měli lepší průměr a vyšší retenci, než ti, kteří knihovnu nenavštěvovali (Soria et al., 2013; cit. Dle Mezick, 2015). Knihovna poskytuje odborné služby – především výuku informační gramotnosti, která je klíčová pro vzdělávací proces a úspěšné studium. Navíc však prostředí knihovny poskytuje odbornou a sociální podporu, která přispívá k pocitu sounáležitosti studenta s institucí a má významný vliv na setrvání studenta na škole. (Mezick, 2015)

Projekt „MOST“

Projekt „MOST“ je celouniverzitní projekt financovaný z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání MŠMT ČR, jehož cílem je rozvoj a zvyšování kvality studijního prostředí na ČZU v Praze. Na projektu se podílí jednotlivé fakulty, např. modernizací a tvorbou nových bakalářských a magisterských studijních programů, rozvojem internacionalizace, atd. (Projekt „MOST“, ©2016) Studijní a informační centrum se na něm podílí tvorbou seminářů a e-learningu, plánovány jsou také webináře. V rámci projektu bude zpracován e-learningový kurz pro studenty kombinovaného studia, zaměřený na prvky informační gramotnosti.

6.5 E-learningový kurz pro studenty kombinovaného studia na ČZU

Na základě průzkumu mezi studenty byl jako nejvhodnější způsob výuky informační gramotnosti zvolen e-learningový kurz v prostředí Moodle. I při tvorbě takového kurzu je třeba uvědomovat si pozitiva a negativa jak z pohledu studentů, tak z pohledu vyučujících.

Stručně a výstižně jsou výhody i nevýhody shrnuty v knize E-learning. Učení (se) s digitálními technologiemi.

Mezi hlavní výhody z pohledu studenta patří:

- rychlý a snadný přístup k informacím a učebním zdrojům
- možnost rychlého vyhledání informací
- snadné uložení, zpracování, úprava, archivace materiálů
- možnost učit se kdykoliv, kdekoliv a odkudkoliv
- individualizace a flexibilita učení
- sdílení vědění a spolupráce při učení
- zvyšování počítačové a informační gramotnosti
- úspora času, zdrojů a finančních prostředků
- snadná komunikace se všemi aktéry (ZOUNEK et al., 2016, str. 237)

Nevýhody z pohledu studenta jsou:

- cena (některých) technologií – hardwaru i softwaru – a starání se o ně
- vysoké ceny za připojení k internetu
- nedostatečné znalosti a dovednosti ve využívání online technologií
- negativní postoje k ICT obecně
- ztráta soukromí a obava ze špehování
- rozpor mezi učebním stylem studenta a použitým technologickým řešením
- nedostatečná motivace, neschopnost samostatného učení
- přehlcení množstvím informací nebo učebních materiálů
- nesoustředěnost na učení vzhledem k neustálé online komunikaci v rámci sítě
- plagiátorství, podvádění
- zdravotní problémy (ZOUNEK et al., 2016, str. 237)

Výhody z pohledu vyučujících:

- možnost tvorby, archivace, distribuce, inovace (multimediálních) učebních materiálů
- prostředek řízení výuky a sledování (diagnostiky) procesu učení studentů
- podpora komunikace, její sledování i archivace a využití ve výuce
- externí aktéři ve výuce (pomocí videokonference, apod.)
- kooperativní výuka/spolupráce s vyučujícími i studenty z jiných institucí

- další vzdělávání, konzultace s kolegy
- členství v odborných (virtuálních) komunitách
- podpora inovativních didaktických postup (ZOUNEK et al., 2016, str. 243)

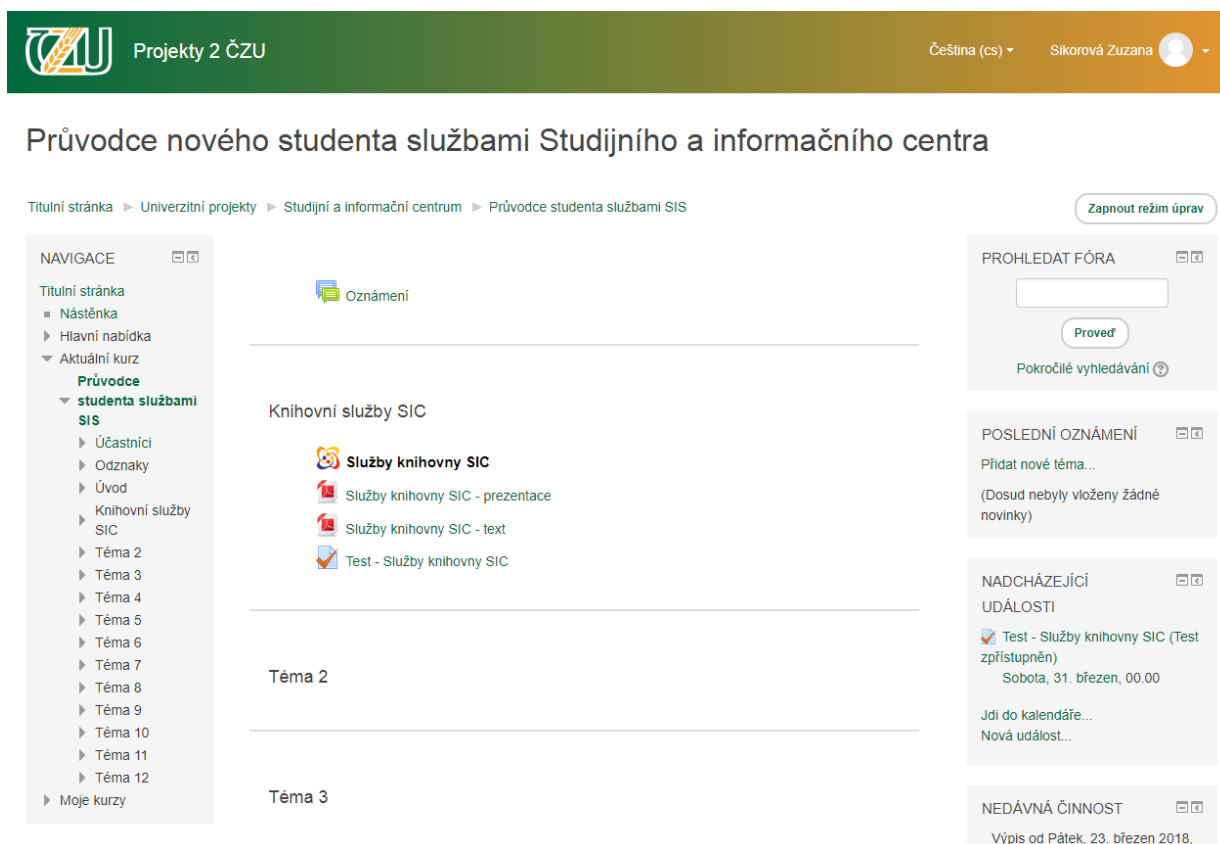
Nevýhody z pohledu vyučujících:

- nedostatečné znalosti a dovednosti v práci s online technologiemi a ICT obecně
- příliš rychlý a proměnlivý svět technologických inovací
- potlačení přirozené lidské komunikace a interakce
- nevhodnost online prostředků pro výuku všech oborů nebo předmětů (témat)
- nejasné představy o pedagogickém využití online technologií ve výuce a učení
- náročná příprava (multimediálních) učebních materiálů
- závislost na technickém zabezpečení/vybavení
- plagiátorství (ZOUNEK et al., 2016, str. 243)

K tvorbě e-learningového kurzu bylo využito prostředí LMS Moodle, který je na univerzitě využíván, lze tedy předpokládat, že studenti i vyučující mají s prací v tomto prostředí zkušenosti. Přestože je Moodle často považován za neintuitivní a složitý, co se správy kurzů i uživatelského prostředí týče, je zřejmě jedním z nejrozšířenějších nástrojů e-learningového vzdělávání v České republice (MANĚNA, 2015). Pro práci s Moodlem dobře poslouží publikace *Moderně s Moodlem: jak využít e-learning ve svůj prospěch* (viz MANĚNA, 2015).

E-learningové lekce budou zahrnovat následující témata: citování literatury, představení výpůjčních služeb a studoven, vyhledávání informací a efektivní prezentaci výzkumných dat (využívání grafů, atd.). V rámci této práce byl zpracován a připraven modul **Knihovní služby SIC**, který je dostupný na adrese <https://projekty2.czu.cz/> v sekci **Univerzitní projekty – Rektorát – Studijní a informační centrum** v rámci kurzu **Průvodce nového studenta službami Studijního a informačního centra**. Téma bylo vybráno především z toho důvodu, že autorka práce je zaměstnána v Oddělení knihovnických služeb SIC. Zároveň lze tento modul považovat za jakési úvodní seznámení s knihovnou a s prostorami budovy SIC. Modul sestává z nahrávky přednášky na téma *Služby knihovny SIC*, dále z prezentace z této přednášky (Příloha 3: *Prezentace Služby knihovny SIC*) a textové opory k prezentaci (Příloha 4: *Textová opora k prezentaci Služby knihovny SIC*). Učební materiály jsou doplněny testem, který má

zkoumat míru nabytých znalostí po splnění modulu (Příloha 5: Test k modulu Knihovní služby SIC).

The screenshot displays the Moodle interface for the course 'Průvodce nového studenta službami Studijního a informačního centra'. At the top, there is a header with the ČZU logo and the text 'Projekty 2 ČZU'. The user is identified as 'Sikorová Zuzana'. The breadcrumb trail shows the path: Titulní stránka > Univerzitní projekty > Studijní a informační centrum > Průvodce studenta službami SIS. The main content area is titled 'Knihovní služby SIC' and contains a list of items: 'Služby knihovny SIC', 'Služby knihovny SIC - prezentace', 'Služby knihovny SIC - text', and 'Test - Služby knihovny SIC'. The right sidebar includes a search box, a section for 'POSLEDNÍ OZNÁMENÍ' (Last Announcements) with a message about a new topic, and a section for 'NADCHÁZEJÍCÍ UDÁLOSTI' (Upcoming Events) with a test scheduled for Saturday, 31. března, 00.00. The bottom of the sidebar shows 'NEDÁVNÁ ČINNOST' (Recent Activity) with a post from Friday, 23. března 2018.

Obrázek 2: Náhled modulu Knihovní služby SIC v prostředí Moodle

Nahrávka byla pořízena pomocí systému Mediasite, který je na univerzitě využíván a spravuje ho personál Centra audiovizuální podpory. Při probíhající přednášce je zaznamenávána prezentace promítaná pomocí počítače či notebooku a zároveň je pomocí kamery a mikrofonu snímán i přednášející. Celá přednáška – video, zvuk i prezentace - je následně synchronizována a upravena (může být prostříhána, případně lze také upravit a uspořádat jednotlivé snímky z prezentace) a následně publikována jako online videozáznam např. v prostředí Moodle. Prezentace i textová opora byly do Moodle nahrány ve formátu PDF, jsou publikovány pod licencí Creative Commons – NonCommercial, Share Alike (neužívejte dílo komerčně, zachovejte licenci).

6.5.1 Obsah kurzu

Materiály poskytují základní informace o knihovně SIC, včetně otevírací doby a umístění. Dále nabízí stručný návod na používání knihovního katalogu ČZU <https://aleph.czu.cz>, včetně

vyhledávání signatur, přihlášení do čtenářského konta, kontroly a prodlužování výpůjček, zadávání požadavků na výpůjčky, atd. V neposlední řadě jsou zde uvedeny možnosti, jak se registrovat do knihovny, vrátet knihy a případně zaplatit pokutu za pozdní vrácení výpůjček. V přednášce a prezentaci jsou také zařazeny informace o studovnách SIC – Velké studovně, Malé studovně a Počítačové učebně – a službách, které jsou v nich poskytovány. Do části o Velké studovně byla zahrnuta možnost vyhledávání kvalifikačních prací a jejich dostupnost v jednotlivých systémech univerzity, případně ve fyzických seznamech ve studovně.

Test sestává ze šesti jednoduchých úloh, které vycházejí z přednášky a učebních materiálů (viz obrázek 3 a 4). Testuje schopnost rozlišovat druhy výpůjček, najít knihu a její signaturu v knihovním katalogu ČZU a vyhledat určité kvalifikační práce a také základní znalosti o fungování knihovny ve vztahu k uživateli. Test je bodován, za každou správnou odpověď získá student 1 bod, pokud je odpověď částečně správná, získá poměrnou část z 1 bodu, pokud je špatná, nezíská student žádné body. Při skládání testu je povolen pouze jeden pokus, přičemž student automaticky získá zpětnou vazbu v podobě správných odpovědí.

Úloha 1
Nedokončeno
Počet bodů z 1,00
Úloha s vlajčkou
Upravit úlohu

Co je potřeba k registraci do knihovny?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- a. registrační formulář
- b. potvrzení o studiu
- c. ISIC, ITIC, Alive
- d. hotovost

Zkontrolovat

Úloha 2
Nedokončeno
Počet bodů z 1,00
Úloha s vlajčkou
Upravit úlohu

Jakou signaturu má kniha "Známe sami sebe?" od Bohumila Ždichynce z roku 2016?

Odpověď:

Zkontrolovat

Úloha 3
Nedokončeno
Počet bodů z 1,00
Úloha s vlajčkou
Upravit úlohu

Přiřadte správné názvy výpůjček k režimu půjčování.

prezenční výpůjčka

absenční výpůjčka

Zkontrolovat

Obrázek 3: Náhled testových úloh v prostředí Moodle

The image shows three screenshots of Moodle test questions, each with a sidebar on the left and a main question area on the right.

Úloha 4
Nedokončeno
Počet bodů z 1,00
Úloha s vlajčkou
Upravit úlohu

Jak lze prodlužovat výpůjčky?

Vyberte jednu nebo více možností:

- a. osobně ve Výpůjčních pultech
- b. přes čtenářské konto
- c. telefonicky
- d. e-mailem

Zkontrolovat

Úloha 5
Nedokončeno
Počet bodů z 1,00
Úloha s vlajčkou
Upravit úlohu

Kde lze přehrát filmy z Life Science Film Festival?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- a. Počítačová učebna
- b. Malá studovna
- c. Velká studovna

Zkontrolovat

Úloha 6
Nedokončeno
Počet bodů z 1,00
Úloha s vlajčkou
Upravit úlohu

Kde lze najít kvalifikační práce?

Vyberte jednu nebo více možností:

- a. Knihovní katalog (aleph.czu.cz)
- b. Malá studovna
- c. Univerzitní informační systém
- d. Velká studovna
- e. Počítačová učebna

Zkontrolovat

Obrázek 4: Náhled testových úloh v prostředí Moodle

Závěr

Cílem diplomové práce byla analýza informačního vzdělávání studentů kombinovaného studia na příkladu České zemědělské univerzity v Praze. Na základě poznatků z teoretické části práce, vycházející především ze zahraniční literatury, a také poznatků získaných rozborem výsledků šetření mezi studenty kombinovaného studia a SWOT analýzou informačního vzdělávání na ČZU, mělo být navrženo a vytvořeno řešení informační výuky studentů kombinovaného studia.

Teoretická část práce je v úvodu věnována vymezení terminologie kombinovaného studia, které se nachází ve středu mezi prezenční a distanční formou studia, mělo by tedy být vhodným spojením prvků obou forem, přičemž jsou zachovány povinnosti studenta i dosažený stupeň vzdělání. Kombinovaná forma výuky klade velké nároky na osobnost studentů, především jejich motivaci, čemuž je věnována druhá kapitola. Specifika studentů kombinovaného studia jsou rozdělena na 4 podkapitoly – věk, motivace, vzdělávací potřeby a překážky ve studiu. Studenti kombinovaného studia jsou obecně velmi heterogenní skupina, zpravidla starší než prezenční studenti, od prezenčních studentů je odlišují i motivátory k učení. Při vzdělávání studentů kombinovaného studia je velmi důležité neopomíjet motivaci (vnitřní či vnější). V rámci vzdělávacích potřeb se studenti kombinovaného studia zaměřují především na relevanci výuky pro jejich profesní život, dále na kvalitu výuku a zpětnou vazbu, objevuje se také potřeba sociální interakce s vyučujícím a spolužáky. Překážky ve studiu mohou představovat nedostatek financí, času, motivace, nevyhovující styl výuky či pocity odcizení.

Třetí kapitola stručně shrnuje informační vzdělávání a s ním související informační gramotnost podle amerických knihovnických organizací ACRL a ALA. Informační gramotnost, jakožto schopnost rozpoznat potřebu informace, vyhledat ji, ohodnotit a využít, je klíčovým faktorem celoživotního vzdělávání. Informační gramotnost velmi úzce souvisí také se schopností pracovat s informačními technologiemi.

Závěr teoretické části tvoří příklady dobré praxe ze zahraničních knihoven s tvorbou výuky pro studenty kombinovaného či distančního studia, zejména vytváření online kurzů. Kurzy jsou převážně zakládány a provozovány v LMS, strukturu tvoří na sebe navazující moduly, které často vycházejí ze Standardů informační gramotnosti podle ACRL. Hodnocení studentů probíhá formou testů ve studijním online prostředí, plněním úkolů či vypracováním

závěrečného projektu. Důležitým hodnocením celého kurzu je zpětná vazba od samotných studentů či ostatních vyučujících. Klíčovým aspektem online vzdělávání je také komunikace se studenty, ke které je často využíván e-mail a online diskuze, vzácněji telefon. Především v USA je v rámci informačního vzdělávání a celkově služeb pro studenty kombinované či distanční formy studia k dispozici pozice speciálního knihovníka – distance librarian.

Pátá kapitola obsahuje základní informace o České zemědělské univerzitě v Praze a především informace o nabídce studijních programů pro studenty kombinovaného studia na jednotlivých fakultách ČZU. Celkový počet studentů v kombinované formě studia na ČZU za rok 2016 je 5 883, což je zhruba 29 % z celkového počtu studentů na ČZU. Dále je stručně popsáno Studijní a informační centrum ČZU s důrazem na činnost a služby Oddělení informační podpory a vzdělávání v oblasti informačního vzdělávání. Pro studenty kombinovaného studia jsou důležité zejména možnosti individuálních konzultací a zavádění či posilování e-learningu v informační výuce.

V metodice výzkumné části práce je velmi stručně představena metoda rozhovoru, která byla využita Oddělením informační podpory a vzdělávání při zkoumání potřeb studentů kombinované formy studia v oblasti informačního vzdělávání a dále také SWOT analýza, která sloužila ke zhodnocení stávající situace v oblasti informačního vzdělávání na ČZU.

V následující části práce je popsán a analyzován průzkum mezi studenty kombinovaného studia na ČZU, který provedlo Oddělení informační podpory a vzdělávání SIC ČZU. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že studenti preferují praktická cvičení, konzultace s vyučujícím a přednášky. Při samostudiu nejvíce využívají prezentace z přednášek a videonahrávky přednášek. Co se časových možností týče, studenti se nejvíce učí o víkendu nebo ve všední dny večer. Na dotazníkový průzkum navazovaly rozhovory, v nichž bylo zjištěno, že studenti k vyhledávání informací nejčastěji využívají Google, většinou nepoužívají citační manažery a preferovanou formou výuky je e-learningový kurz zahrnující videopřednášky a textovou podporu. Dále následuje SWOT analýza výuky informační gramotnosti pro studenty kombinovaného studia na ČZU. Mezi silné stránky je zařazena existence Oddělení informační podpory a vzdělávání se svými odbornými pracovníky, kteří mají zkušenosti s kurzy informační gramotnosti a také s tvorbou kurzů v prostředí Moodle. Velkou výhodou je zavedená spolupráce s pedagogy a vedením univerzity. V neposlední řadě je důležité technické vybavení a zázemí pro kurzy. Mezi slabé stránky patří časové možnosti jak studentů, tak pracovníků OIPV, dále také personální kapacita OIPV a chybějící systém

oslovování studentů. Příležitost představuje pokračující spolupráce s pedagogy, zavedení kreditových kurzů a zahrnutí informační gramotnosti do běžné výuky, naopak rizikové je nedostatečné povědomí o informační gramotnosti a nabídce kurzů a také nedostatečná personální kapacita.

Praktickým výstupem práce je e-learningový modul v online prostředí Moodle. Modul sestává z nahrávky přednášky na téma Služby knihovny SIC, prezentace z této přednášky a textové opory k prezentaci. Materiály jsou doplněny krátkým testem pro zhodnocení nabytých znalostí. Kurz obsahuje základní informace o knihovně a stručný návod na používání knihovního katalogu, dále představuje služby studoven a možnosti, jichž mohou studenti v budově SIC využít.

Po spuštění kurzu bude probíhat následná údržba a opravy, po ukončení kurzu je doporučeno zhodnocení a získání zpětné vazby od studentů, kteří kurz absolvovali. Připomínky a návrhy na zlepšení budou integrovány do dalších ročníků tohoto kurzu. Samozřejmostí je zodpovídání případných dotazů ze strany studentů a online podpora prostřednictvím diskuzí a e-mailu. Jak uvádí veškerá odborná literatura zabývající se tvorbou online kurzů – e-learning je běh na dlouho trať a nikdy nekončící práce.

Zdroje

1. Akreditované obory. In: *Fakulta životního prostředí* [online]. Praha: FŽP, Česká zemědělská univerzita v Praze, ©2017 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <https://www.fzp.czu.cz/cs/r-6896-studium/r-6906-studium-na-fzp/r-7550-akreditovane-obory>.
2. ARMSTRONG, M. *Řízení lidských zdrojů: nejnovější trendy a postupy: 10. vydání*. Praha: Grada, 2007. ISBN 9788024714073.
3. BADKE, W. Graduate Online Information Literacy: The ACTS Experience. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. *Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online*. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 3-12. ISBN 978-0-8389-8444-4.
4. BEDNAŘÍKOVÁ, I. *Psychologické základy vzdělání dospělých*. 1. vyd. Jihlava: VŠPJ ICV, 2007, 40 s.
5. Blended Learning Models. In: *Blended Learning Universe* [online]. Redwood City (California): Clayton Christensen Institute, ©2017 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z:
6. Co je self-efficacy? In: *Self-efficacy: Vnímaná osobní účinnost předškolních dětí* [online]. ©2009 [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://self-efficacy.webnode.cz/o-self-efficacy/>.
7. CURLESS, T. A. Motivating Students in Distance Education. *Distance Learning* [online]. 2004, 1(5), 19-22. ISSN 1547-4712.
8. ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE [online]. Praha: Česká zemědělská univerzita, ©2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.czu.cz/cs/>.
9. ČESKO. Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998. Dostupný v digitální formě z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>. Novela zákona ze dne 2. května 2016 dostupná z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>.
10. ČESKO. Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 190. Aktuální znění dostupné v digitální formě z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-1-1-2017-do-31-8-2017>.
11. DOBEŠOVÁ, Eliška. Distance education librarian. In: *WikiKnihovna.cz: Knihovníci sobě* [online]. 2017 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: http://wiki.knihovna.cz/index.php/Distance_education_librarian.

12. FRASER, J.; SHAW, K.; RUSTON, S. Academic Library Collaboration in Supporting Students Pre-Induction: The Head Start Project. *New Review of Academic Librarianship*. 2013, **19**(2), 125-140. DOI: 10.1080/13614533.2013.800755. ISSN 1361-4533. Dostupné také z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13614533.2013.800755>.
13. FRIESEN, N. *Report: Defining Blended Learning*. 2012. Dostupné z: http://learningspaces.org/papers/Defining_Blended_Learning_NF.pdf.
14. GALUSHA, J. M. *Barriers to Learning in Distance Education*. Southern Mississippi, 1998. Dostupné z: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED416377.pdf>.
15. HASLAM, J. Synchronous vs Asynchronous Learning. In: *ELearners* [online]. Hoboken (New Jersey): EducationDynamics, 2017 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <https://www.elearners.com/education-resources/degrees-and-programs/synchronous-vs-asynchronous-classes/>.
16. HAVLOVÁ, J. Kombinovaná výuka. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2016-11-17]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000015164&local_base=KTD.
17. HRONEK, R. *Metody a formy vzdělávání dospělých*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2010, 65 s. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10563/11611>. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií, Skupina managementu a ekonomiky. Vedoucí práce Zdeněk Šigut.
18. CHAPMAN, J.; LANDIS, C.; SMITH, S. The Development of a Library Research Methods Course for Online Graduate Students in Education. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. *Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online*. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 13-22. ISBN 978-0-8389-8444-4.
19. Characteristics of Learners with Mastery Versus Performance Goals. In: *Western Oregon University* [online]. [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: http://www.wou.edu/~girodm/100/mastery_vs_performance_goals.pdf.
20. *Informace o možnostech studia v bakalářských a navazujících magisterských programech Technické fakulty*. Praha: Technická fakulta, Česká zemědělská univerzita v Praze, 2017. Dostupné z: <https://www.tf.czu.cz/cs/r-6969-studium/r-6982-studijni-oddeleni>.
21. *Informace o studiu 2018/2019*. Praha: Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Česká zemědělská univerzita v Praze, 2017. ISBN 978-80-213-2774-0. Dostupné z: <https://www.af.czu.cz/cs/r-8020-uchazeci-o-studium>.

22. Informační společnost v číslech: Rozšíření informačních technologií. In: *Český statistický úřad* [online]. 2017 [cit. 2017-04-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/23174793/23.pdf/545f9a7b-ed30-4725-99f0-555cc21fff9f?version=1.0>.
23. Information Literacy Competency Standards for Higher Education. Chicago: Association of College & Research Libraries, 2000 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10150/105645>.
24. JARVIS, P. Adult Education and Lifelong Learning. Theory and Practice. London: RoutledgeFlamer, 2004.
25. JOHNSON, G. M. On-Campus and Fully-Online University Students: Comparing Demographics, Digital Technology Use and Learning Characteristics. *Journal of University Teaching & Learning Practice*. 2015, **12**(1), 1-13. Dostupné z: <http://ro.uow.edu.au/jutlp/vol12/iss1/4/>.
26. JONES, M. F. Help! I'm the New Distance Librarian—Where Do I Begin?. *Journal of Library Administration*. 2002, **37**(3-4), 397-410. DOI: 10.1300/J111v37n03_33. ISSN 0193-0826. Dostupné také z: http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1300/J111v37n03_33.
27. KAPLAN, A. M.; HAENLEIN, M. Higher education and the digital revolution: About MOOCs, SPOCs, social media, and the Cookie Monster. *Business Horizons* [online]. 2016, **59**(4), 441-450 [cit. 2017-04-23]. DOI: 10.1016/j.bushor.2016.03.008. ISSN 0007-6813. Dostupné z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S000768131630009X>.
28. KELLER, J. M. Strategies for stimulating the motivation to learn. *Performance and Instruction*. 1987a, **26**(10), 1-7.
29. KELLER, J. M. The systematic process of motivational design. *Performance and Instruction*. 1987b, **26**(11), 1-7.
30. KENNEDY, K. Providing Online Information Literacy Instruction to Nontraditional Distance Learning Engineering Students. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 15-28. ISBN 978-0-8389-8444-4.
31. KINNIE, J. LIB120: Introduction to Information Literacy. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 23-31. ISBN 978-0-8389-8444-4.

32. Kombinovaná forma studia. In: *Provozně ekonomická fakulta* [online]. Praha: PEF, Česká zemědělská univerzita v Praze, ©2016 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <https://www.pef.czu.cz/cs/r-7008-studium/r-7020-studium-na-pef/r-8364-formy-studia/r-10402-kombinovana-forma-studia>.
33. Kombinované studium. In: *Fakulta lesnická a dřevařská* [online]. Praha: FLD, Česká zemědělská univerzita v Praze, ©2017 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <https://www.fld.czu.cz/cs/r-6825-studium/r-6831-studium-na-fld/r-12574-kombinovane-studium>.
34. KOSTOLÁNYOVÁ, K. *Distanční vzdělávání: určeno pro vzdělávání v akreditovaných studijních programech* [online]. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2013 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <https://publi.cz/download/publication/27?online=1>.
35. LINDSAY, E. B.; SCALES B. J.; CUMMINGS, L. U. Integrating Information Literacy into Distance Education: The Progression of an Online Course. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. *Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online*. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 32-39. ISBN 978-0-8389-8444-4.
36. LOKAJÍČKOVÁ, V. Metakognice: vymezení pojmu a jeho uchopení v kontextu výuky. *Pedagogika*. 2014, **64**(3), 287-306.
37. MANĚNA, V. *Moderně s Moodle: jak využít e-learning ve svůj prospěch*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2015. ISBN 978-80-905802-7-5. Dostupné také z: https://knihy.nic.cz/files/edice/moderne_s_moodle.pdf.
38. McBRIDE, K. R. Redesigning a Library Research Tutorial: A View from the Trenches. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. *Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online*. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 203-211. ISBN 978-0-8389-8444-4.
39. McCAMPBELL, B. E-learner = self-motivated?. *Principal Leadership* [online]. 2001, **2**(2), 63-65 [cit. 2017-24-04]. ISSN 1538-9251.
40. McMANUS, M.; LANKFORD, S. O. A Mature Information Literacy Program: Which Way Forward?. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. *Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online*. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 81-90. ISBN 978-0-8389-8444-4.

41. MEZICK, E. M. Relationship of Library Assessment to Student Retention. *The Journal of Academic Librarianship*. 2015, **41**(1), 31-36. DOI: 10.1016/j.acalib.2014.10.011. ISSN 00991333. Dostupné také z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0099133314001955>.
42. MOHANTY, S.; NORBERG, L.; VASSILIADIS, K. Sophisticated Simplicity in e-Learning: Online Instruction at UNC-Chapel Hill. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 237-246. ISBN 978-0-8389-8444-4.
43. MURPHY, D.; HIGHTOWER, C.; LYONS, K. NetTrail: The Evolution of an Interactive, Self-Guided Tutorial for Undergraduates. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 185-193. ISBN 978-0-8389-8444-4.
44. MUŽÍK, J. *Androdidaktika*. Vyd. 2., přeprac. Praha: ASPI, 2004. Lidské zdroje. ISBN 8073570459.
45. OMHENI, N. et al. Annotation-based Learner's Personality Modeling in Distance Learning Context. *Turkish Online Journal of Distance Education* [online]. 2016, **17**(4), 46-62 [cit. 2017-04-23]. ISSN 1302-6488. Dostupné z: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1116826.pdf>.
46. PRICE, R. et al. Embedding information literacy in a first-year business undergraduate course. *Studies in Higher Education*. 2011, **36**(6), 705-718. DOI: 10.1080/03075071003725350. ISSN 0307-5079. Dostupné také z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03075071003725350>.
47. Projekt "MOST". In: *Provozně ekonomická fakulta* [online]. Praha: PEF, Česká zemědělská univerzita v Praze, ©2016 [cit. 2018-04-09]. Dostupné z: <https://www.pef.czu.cz/cs/r-7011-projekty-a-spoluprace-s-praxi/r-7041-projekty-na-pef/r-13179-projekt-most>.
48. RADOVAN, M. The Relation between Distance Students' Motivation, their Use of Learning Strategies, and Academic Success. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology* [online]. 2011, **10**(1), 216-222 [cit. 2017-04-23]. ISSN 1303-6521. Dostupné z: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ926571.pdf>.
49. RIDLEN, P.; THEISSEN, J. An Ever-Evolving Experience: Teaching Information Literacy as a General Education Requirement. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 48-60. ISBN 978-0-8389-8444-4.
50. ROGERS, J. *Adults Learning*. Buckingham: Open University Press, 2001.

51. SALELA, P. M.; GREEN, D. D.; CHAPMAN, J. Online Information Literacy Course at UIS: Standing the Test of Time. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 61-80. ISBN 978-0-8389-8444-4.
52. SINKINSON, C.; KNIEVEL, J. Starting a RIOT: Information Literacy Instruction Online and in the Classroom. In: DAUGHERTY, A.; RUSSO, M. F., eds. Information literacy programs in the digital age: educating college and university students online. Chicago: Association of College and Research Libraries, 2007, s. 212-225. ISBN 978-0-8389-8444-4.
53. SOGUNRO, O. A. Motivating Factors for Adult Learners in Higher Education. *International Journal of Higher Education*. 2014, 4(1), -. DOI: 10.5430/ijhe.v4n1p22. ISSN 1927-6052. Dostupné také z: <http://www.sciedu.ca/journal/index.php/ijhe/article/view/5874>.
54. SORIA, K. M.; FRANSEN, J.; NACKERUD, S. Library Use and Undergraduate Student Outcomes: New Evidence for Students' Retention and Academic Success. *Portal: Libraries and the Academy*. 2013, 13(2), 147-164. DOI: 10.1353/pla.2013.0010. ISSN 1530-7131.
55. SRI ALUMNI ASSOCIATION. SRI Alumni Association Newsletter. California: SRI Alumni Association, 2005, December. Dostupné z: <https://www.sri.com/sites/default/files/brochures/dec-05.pdf>.
56. Standards for Distance Learning Library Services: Personnel. In: *Association for College and Research Libraries* [online]. Chicago: American Library Association, 2016 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <http://www.ala.org/acrl/standards/guidelinesdistancelearning#personnel>.
57. *Studijní a zkušební řád pro studium v bakalářských a magisterských studijních programech České zemědělské univerzity v Praze ze dne 29. března 2017*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2017. Dostupné z: <https://www.czu.cz/cs/r-7213-studium/r-7257-studijni-dokumenty/r-7991-legislativni-dokumenty>.
58. Studijní programy. In: *Fakulta tropického zemědělství* [online]. Praha: FTZ, Česká zemědělská univerzita v Praze, ©2017 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <https://www.ftz.czu.cz/cs/r-6857-studium/r-7955-studijni-programy>.
59. Studium na IVP. In: *Institut vzdělávání a poradenství* [online]. Praha: IVP, Česká zemědělská univerzita v Praze, ©2017 [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: <https://www.ivp.czu.cz/cs/r-6930-studium/r-6941-studium-na-ivp>.
60. SWOT Analysis: Discover New Opportunities, Manage and Eliminate Threats. In: MindTools [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.mindtools.com/pages/article/newTMC_05.htm.

61. SwotMatrix.com. Swot Matrix.com [online]. SWOTMATRIX.com, ©2009 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.swotmatrix.com>.
62. ŠEĎOVÁ, K.; NOVOTNÝ, P. Vzdělávací potřeby ve vztahu k účasti na vzdělávání dospělých. *Pedagogika*. 2006, LVI(2), 140 – 151. ISSN 0031-3815. Dostupné také z: <http://www.phil.muni.cz/wupv/home/Documents/sbornik-u11-mpsv-projekt/Pedagogika-Vzdelavaci%20potreby%20ve%20vztahu%20k%20ucasti%20na%20vzdelavani%20dospelych.pdf>.
63. TANG, Y. Distance Education Librarians in the United States: A Study of Job Announcements. *The Journal of Academic Librarianship*. 2013, 39(6), 500-505. DOI: 10.1016/j.acalib.2013.08.012. ISSN 0099-1333. Dostupné také z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0099133313001006>.
64. *Výroční zpráva o činnosti 2016*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2017. Dostupné z: <https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu/r-7702-oficialni-dokumenty/r-7812-vyrocní-zpravy>.
65. WHEELER, S. Learners Support Needs in Online Problem-Based Learning. *Quarterly Review of Distance Education*. 2006, 7(2), 175-184. ISSN 1528-3518.
66. WILSON, V. Research Methods: Interviews. *Evidence Based Library and Information Practice*. 2012, 7(2), 96-98. Dostupné z: <https://doi.org/10.18438/B89P5B>.
67. ZLÁMALOVÁ, H. K problematice celoživotního vzdělávání na vysokých školách. *Andragogika*. 2004, (1), 5. ISSN 1211-6378.
68. ZOUNEK, J. et al. *E-learning. Učení (se) s digitálními technologiemi*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. 280 s. ISBN 978-80-7552-217-7.
69. *Zpráva o činnosti SIC za rok 2016*. Praha, 2017. Dostupné také z: <https://www.sic.czu.cz/cs/r-8831-o-sic/r-8855-oficialni-dokumenty/r-8903-vyrocní-zpravy>.

Seznam obrázků

Obrázek 1	SWOT matice	45
Obrázek 2	Náhled modulu Knihovní služby SIC v prostředí Moodle	54
Obrázek 3	Náhled testových úloh v prostředí Moodle	55
Obrázek 4	Náhled testových úloh v prostředí Moodle	56

Seznam tabulek

Tabulka 1	Rozložení studentů v kombinované formě studia na PEF	37
Tabulka 2	Rozložení studentů v kombinované formě studia na FAPPZ	38
Tabulka 3	Rozložení studentů v kombinované formě studia na TF	38
Tabulka 4	Rozložení studentů v kombinované formě studia na FLD	39
Tabulka 5	Rozložení studentů v kombinované formě studia na FŽP	39
Tabulka 6	Rozložení studentů v kombinované formě studia na FTZ	39
Tabulka 7	Rozložení studentů v kombinované formě studia na IVP	40
Tabulka 8	Celkové počty studentů v kombinované formě studia na ČZU	40

Seznam použitých zkratek

ACRL	Association of College & Research Libraries
ALA	American Library Association
ČR	Česká republika
ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze
ERIC	Education Resources Information Centre
FAPPZ	Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
FLD	Fakulta lesnická a dřevařská
FTZ	Fakulta tropického zemědělství
FŽP	Fakulta životního prostředí
ICT	informační a komunikační technologie
IG	informační gramotnost
IT	informační technologie
IVP	Institut vzdělávání a poradenství
LMS	Learning Management System
LS	letní semestr
MOOC	Massive Open Online Course
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
OIPV	Oddělení informační podpory a vzdělávání
PEF	Provozně ekonomická fakulta
SIC ČZU	Studijní a informační centrum České zemědělské univerzity v Praze
SPOC	Small Private Online Course
SRL	Self regulated learning
TDKIV	Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy
TF	Technická fakulta
ZS	zimní semestr

Přílohy

Příloha 1: Portfolio vzdělávacích aktivit SIC ČZU

PORTFOLIO VZDĚLÁVACÍCH AKTIVIT SIC ČZU

Nabídka fakultám / institutu ČZU pro akad. Rok 2016/2017

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Organizační zajištění

Vzdělávací akce zajišťuje Oddělení pro informační podporu a vzdělávání SIC (dále jen OIPV; vedoucí: Mgr. Kristýna Paulová, tel.: 224 384 025, e-mail: paulova@sic.czu.cz).

Místo výuky

Výuka může být zajištěna v prostorách SIC (místnost dle velikosti skupiny), příp. v prostorách jednotlivých fakult či IVP. Již máme i zkušenost s přednáškami na různých výjezdních setkáních mimo kampus ČZU (např. orientační kurzy pro nové doktorandy).

Forma výuky

Vzdělávací akce mohou proběhnout formou:

- frontální výuky,
- semináře/workshopu,
- webináře (v prostředí Adobe Connect): vhodné zejména pro kontakt se studenty kombinovaného či distančního studia,
- e-learningu / blended learningu za využití prostředí Moodle,
- či formou exkurze po budově SIC doplněné výkladem.

Pozn.: Forma výuky je volena v závislosti na preferencích fakulty/vyučujících, velikosti skupiny, probíraném tématu, a v neposlední řadě také časových možnostech OIPV.

Časový rozsah

Časový rozsah výuky jednotlivých témat je možné přizpůsobit požadavkům ze strany fakult/IVP. Běžná délka je 1,5 hodiny, ale velmi často děláme i celodenní semináře zahrnující několik témat najednou a umožňující i zařazení diskusí a praktického nácviku.

Nabízená témata

SIC může odborně zajistit vzdělávací akce s následující tematikou:

- Úvodní informace o službách SIC a dostupných informačních zdrojích pro studium na ČZU (vč. seznámení s budovou)
- Vyhledávání informací v informačních zdrojích: práce s EBSCO Discovery Service

- Citování informačních zdrojů: citační etika, pravidla citování (dle zásad dané fakulty), práce s citačním manažerem CitacePRO
- Citační manažer Mendeley (příp. základy práce s jinými citačními manažery dle preferencí dané fakulty/katedry)
- Citační databáze Web of Science a SCOPUS
- Základy odborného psaní v češtině: odborný styl, struktura práce, reprezentace dat (grafy apod.)
- Kritické hodnocení informací: ověřování informací z internetu, metody kritické práce s textem aj.

Pozn.: Výuku výše uvedených témat je možné zajistit v českém i anglickém jazyce. Ke všem tématům je možné poskytnout elektronické či tištěné výukové materiály a připravit testy, příp. zadání a vyhodnocení úkolů. Samozřejmostí je možnost následných individuálních konzultací nad probranými tématy.

Možnosti spolupráce

Na základě dlouhodobých zkušeností doporučujeme následující formy spolupráce mezi SIC a jednotlivými fakultami/institutem ČZU:

- **Vstupy pracovníků SIC do výuky akreditovaných předmětů:** např. úvody do studia, seminář k bakalářské práci, diplomový seminář, příp. jednotlivé odborné předměty (v rozsahu 1 - 6 přednášek za semestr)
Dosavadní zkušenosti s touto formou spolupráce:
TF Seminář k bakalářské práci, 2. roč. Bc. (2 přednášky v ZS);
FAPPZ Informační systémy. 1. roč. Bc. (1 přednáška pro prezenční + 1 přednáška pro kombi studenty v ZS);
FTZ Scientific Seminar – 1 roč. Mgr. (3 přednášky v ZS); Odborný seminář – 2. roč. Bc. (6 přednášek v ZS);
IVP Úvod do studia – 1. roč. Bc. (1 přednáška v ZS); Seminář k bakalářské práci – 2. roč. Bc. (1 přednáška v LS).

Pozn.: V případě, že není prostor pro účast v přímé výuce, je možné zařadit výukové materiály (prezentace/nahrávky přednášek) do prostředí Moodle či jiného prostředí dle přání fakulty.

- **Účast pracovníků SIC na výjezdních akcích fakult + orientačních kurzech před zahájením studia**

Dosavadní zkušenosti s touto formou spolupráce:

PEF: přednáška pro studenty doktorského studia na výjezdním setkání v Kostelci n. Č. l. (září 2015, 150 minut); Rozlet PEF – nově přijatí studenti (září 2014 + září 2015; soutěž přepravená v budově SIC – s tematikou hledání informací)

- **Vyučující posílají studenty povinně na otevřené semináře vypisované na SIC každý semestr¹¹**

Pracovníci SIC vydají dotyčným studentům potvrzení o účasti.

Dosavadní zkušenosti s touto formou spolupráce: FAPPZ

- **Příprava přednášek/seminářů na míru dle přání jednotlivých vyučujících (prostory pro výuku zajišťuje SIC)**

Jednotliví vyučující oslovují průběžně SIC s žádostí o zajištění přednášky na vybrané téma či vybraná témata, včetně prostor. Nejčastěji se jedná o skupinu diplomantů jednoho vedoucího.

Dosavadní zkušenosti s touto formou spolupráce: PEF

DOPORUČENÁ SKLADBA VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ V PRŮBĚHU STUDIA

Na základě našich dlouhodobých zkušeností, zpětné vazby od studentů, jakožto i poznatků z odborné literatury, se jeví jako ideální následující skladba přednášek/seminářů s tematikou práce s odbornými informacemi (a souvisejícími tématy), kterými by měli studenti v průběhu studia projít. Dlouhodobě se ukazuje pozitivní vliv těchto kurzů / seminářů / přednášek na zvyšování informační gramotnosti studentů, zvyšování kvality závěrečných prací a snižování propadovosti studentů.

1. roč. Bc. (ZS, příp. v rámci orientačního kurzu před zahájením ZS):

- Úvodní informace o službách SIC a dostupných informačních zdrojích pro studium na ČZU (vč. seznámení s budovou)

2. roč. Bc. (LS)

Základ:

- Vyhledávání informací v informačních zdrojích: práce s EBSCO Discovery Service
- Citování informačních zdrojů: citační etika, pravidla citování (dle zásad dané fakulty), práce s citačním manažerem CitacePRO
- Základy odborného psaní v češtině

Možno zařadit i:

- Kritické hodnocení informací: ověřování informací z internetu, metody kritické práce s textem aj.

---

¹¹ Rozpis je pravidelně aktualizován na: <http://www.sic.czu.cz/cs/?r=5449>.

1. roč. Mgr. (ZS nebo LS)

Základ:

- Úvodní informace o službách SIC a dostupných informačních zdrojích pro studium a ČZU (vč. seznámení s budovou) – zejm. pro studenty přicházející z jiných VŠ
- Vyhledávání informací v informačních zdrojích: práce s EBSCO Discovery Service (PRO POKROČILÉ – či na základě dohody s vyučujícím, příp. na základě výsledků v pre-testu)
- Citování informačních zdrojů: citační etika, pravidla citování (dle zásad dané fakulty), práce s citačním manažerem CitacePRO (PRO POKROČILÉ – či na základě dohody s vyučujícím, příp. na základě výsledků pre-testu)
- Základy odborného psaní v češtině (PRO POKROČILÉ – či na základě dohody s vyučujícím, příp. na základě výsledků pre-testu)

Možno zařadit i:

- Kritické hodnocení informací: ověřování informací z internetu, metody kritické práce s textem aj.
- Citační databáze Web of Science a SCOPUS

Doktorské studium (1. nebo 2. ročník)

Základ:

- Úvodní informace o službách SIC a dostupných informačních zdrojích pro studium a ČZU: zejm. pro studenty přicházející z jiných VŠ a s důrazem na individuální služby pro doktorandy
- Vyhledávání informací v informačních zdrojích: práce s EBSCO Discovery Service
- Citování informačních zdrojů: citační etika, pravidla citování (dle zásad dané fakulty), práce s citačním manažerem CitacePRO
- Citační manažer Mendeley (příp. základy práce s jinými citačními manažery dle preferencí dané fakulty/katedry)
- Citační databáze Web of Science a SCOPUS
- Základy odborného psaní v češtině: odborný styl, struktura práce, reprezentace dat (grafy apod.)
- Kritické hodnocení informací: ověřování informací z internetu, metody kritické práce s textem aj.

Možno zařadit i:

- Sociální sítě pro vědu a výzkum
- Problematika vědeckého publikování: volba vhodného časopisu, problematika predátorských časopisů, atd.

Příloha 2: Scénář rozhovoru se studenty kombinovaného studia

1. Zařazení respondenta:

- a. Fakulta, obor
- b. Ročník
- c. Fáze studia (začíná psát kvalifikační práci/dokončuje atd.)

2. Vyhledávání informací a informační chování:

- a. Když se chystáte psát školní práci, kde začínáte vyhledávání?
- b. Jaké znáte vyhledávací nástroje a se kterými se vám dobře pracuje?
- c. Při rozhovoru můžete zároveň studentům ukázat EDS, Google Scholar, katalog knihovny a podobně, ptát se na jejich pocity. Připadají jim nástroje pochopitelné? Mají chuť je použít? Jaké vnímají bariéry (velmi pravděpodobně např. jazyk)?

3. Psaní odborného textu:

- a. Co vám při psaní seminárek nebo kvalifikační práce dělá největší potíže? S čím máte pocit, že byste potřebovali pomoc? (jazyková stránka, naplnit rozsah nebo naopak vejít se do zadaného rozsahu, vymyslet strukturu práce)

4. Citace:

- a. Jak postupujete, když vytváříte citace?
- b. Co vám dělá největší potíže?
- c. Máte zkušenost s citačními manažery?
- d. Narazili jste při jejich používání na nějaké problémy?

5. Domácí příprava - studijní styl:

- a. V jakou dobu se učíte?
- b. V jakém prostředí se nejraději učíte? (ticho, kavárna, když dítě spí...)
- c. Máte nějaké osvědčené učební metody? (Náš kurz je v tomhle specifický, učíme dovednosti nikoli fakta, takže není potřeba se nic „biflovat“. Práce s informacemi bude trochu jiná než v případě předmětu, ve kterých se učí „fakta“.)

6. Vzory dobré praxe

- a. Poprosit studenty, aby vám ukázali e-learningové kurzy, případně výuková videa a materiály, které se jim líbí, se kterými se jim dobře pracovalo a zkusili vysvětlit proč (které aspekty považují za důležité).

Příloha 3: Prezentace Služby knihovny SIC

 Studijní a informační centrum

Knihovní služby Studijního a informačního centra ČZU

 Studijní a informační centrum

Vítejte v knihovně!

Otevírací doba:
PO – PÁ   8:00 – 20:00

půjčování a studování odborné literatury

Studijní a informační centrum

Výpůjční služby

v přízemí budovy SIC

Registrace:

- zdarma
- ISIC, ITIC, Alive

Výpůjčky:

- knihy, skripta
- řazeny podle signatur

Studijní a informační centrum

Vyhledání signatury

Katalog České zemědělské univerzity

Přihlášení | Čtenářské konto | Nastavení | Databáze | Otázky | Nápověda
Prehližení | Vyhledávání | Výsledky dotazu | Předchozí dotazy | Má stránka

Základní vyhledávání | Vyhledávání z více polí | Vyhledávání z více databází | Pokročilé vyhledávání

Zásadní vyhledávání

Vložte slovo nebo slovní spojení
Pole pro vyhledávání
Blízkost slov?

[Tipy pro vyhledávání](#)

Videonávody jak používat katalog

[Stav čtenářského konta](#)
[Prodloužení výpůjčky](#)
[Rezervace publikace](#)
[Zjištění signatury pro vypůjčení publikace](#)

© 2009 - 2011

https://aleph.czu.cz/

Studijní a informační centrum

Vyhledání signatury

České zemědělské univerzity

Přihlášení | Čtenářské konto | Nastavení | Databáze | Otázky | Nápověda
 Prohlížení | Vyhledávání | Výsledky dotazu | Předchozí dotazy | Má schránka

Zobrazit vybrané | Uložit/odeslat | Vytvořit podmnožinu | Přidat do mé schránky | Uložit na server
 Vybrat vše | Zrušit označení | Ohodnotit | Zpřesnit | Filtrovat

Výsledky dotazu Slova-názvy= ekonomicko-matematické metody ADJ
 Řazeno podle: Rok (sestupně)/Autor
 Zobrazeny záznamy 1 - 4 z 4

#	Váha	Obálka	Autor	Název	Rok	Signatura	Exempláře
1			Šubrt, Tomáš	Ekonomicko-matematické metody / Tomáš Šubrt a kolektiv.	2015	S 2990	ČZU(19/ 19)
2			Šubrt, Tomáš	Ekonomicko-matematické metody / Tomáš Šubrt a kolektiv.	2011	S 2866	ČZU(99/ 81)
3			Račovský, Miroslav, zemř. 2000	Ekonomicko-matematické metody / Miroslav Račovský, Hana Šrámková	1999	ZIII 3885	ČZU(1/ 1)
4			Píteš, Jozef	Ekonomicko-matematické metody / Jozef Píteš a kolektiv	1988	Z 17277	ČZU(1/ 0)

Studijní a informační centrum

Vyhledání signatury

Knihovni jednotky

Šubrt, Tomáš
 Ekonomicko-matematické metody / Tomáš Šubrt a kolektiv.
 Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.
 351 s. : il. ; 23 cm.
 [000061063]

Zvolte rok Zvolte ročník Zvolte dílčí knihovnu

Skrytí vypůjčené jednotky

Popis	Status jednotky	Vrátit do - den	Sbírka	Signatura	Poč. požadavků	Signatura-2	Poznámka pro OPAC	SFX
Detaily	Prezenční	Na místě	Studovna SIC	S 2866/2		R-23b		
Detaily	Prezenční	Na místě	Studovna SIC	S 2866/48		R-23b		
Detaily	Katedra (mimo SIC)	Na místě	Katedra systémového inženýrství (PEF)					
Detaily	Katedra (mimo SIC)	Na místě	Katedra systémového inženýrství (PEF)					
Detaily	Skriptota	17/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866				
Detaily	Skriptota	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/1				
Detaily	Skriptota	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/4			S 2866	
Detaily	Skriptota	Na místě	Základní knihovna SIC	S 2866/5				
Detaily	Skriptota	24/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/6				
Detaily	Skriptota	02/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/7				
Detaily	Skriptota	Na místě	Základní knihovna SIC	S 2866/8				

Studijní a informační
centrum

Čtenářské konto

Katalog České zemědělské univerzity

Přihlášení
Čtenářské konto
Nastavení
Databáze
Otázky
Nápověda

Prohlázení
Vyhledávání
Výsledky dotazu
Předchozí dotazy
Má schránka

Identifikujte se, prosím:

Logín:

Heslo:

- K katalogu použijte přihlašovací jméno a heslo, které používáte do aplikace Hroch nebo E-Doktorand. Vyhledávat v katalogu můžete i nepřihlášení jako "host".
- V případě, že se opakovaně nemůžete do katalogu přihlásit kontaktujte správce na této [adrese](#). Do zprávy uveďte celé své jméno, UIČ a vaše uživatelské jméno do HROCHA.

© 2009 Eic Libris
© 2009 - 2016 Studijní a informační centrum České zemědělské univerzity

Studijní a informační
centrum

Rezervace vypůjčených knih

Šubrt, Tomáš
Ekonomicko-matematické metody / Tomáš Šubrt a kolektiv.
Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.
351 s. : il. ; 23 cm.
[000061063]

Zvolte rok Zvolte ročník Zvolte dílčí knihovnu

Skrýt vypůjčené jednotky

	Popis	Status jednotky	Vrátit do - den	Sbírka	Signatura	Poč. požadavků	Signatura-2	Poznámka pro OPAC SFX
Detaily	Prezenční	Na místě		Studovna SIC	S 2866/2		R-23b	
Detaily	Prezenční	Na místě		Studovna SIC	S 2866/48		R-23b	
Detaily	Katedra (mimo SIC)	Na místě		Katedra systémového inženýrství (PEF)				
Detaily	Katedra (mimo SIC)	Na místě		Katedra systémového inženýrství (PEF)				
Požadavek	Detaily	Skripta	17/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866			
Požadavek	Detaily	Skripta	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/1			
Požadavek	Detaily	Skripta	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/4			
Detaily	Detaily	Skripta	Na místě	Základní knihovna SIC	S 2866/5			
Požadavek	Detaily	Skripta	24/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/6			
Požadavek	Detaily	Skripta	02/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/7			

 Studijní a informační centrum

Prodlužování výpůjček

Administrační rozhraní

Odhlášení Prohlášení	Členářské konto Vyhledávání	Nastavení Výsledky dotazu	Dotaháže Předchozí dotazy	Otázky Má schránka
-------------------------	--------------------------------	------------------------------	------------------------------	-----------------------

Informace o členářích | Výpůjčky | Rezervace na výpůjčky | Historie výpůjček | Platební transakce | Nastavení profilu

Jednotky, které má vypůjčené: Sikorová Zuzana

Chcete-li zobrazit podrobnosti o výpůjčkách, klepněte na podtržené číslo nebo název.

Č.	Označ	Autor	Název	Rok	Vrátit do	Pokuta	Dílčí knihovna	Signatura	Signatura-2	Popis jednotky
1	☐	Wohleben, Peter,	<u>Les : návod k použití / Peter Wohleben ; ořelořila: Magdalena Havlová.</u>	2017	07/05/18		ČZU	Z 28306	N	
2	☐	Stehlíková, Dana,	<u>Ord. andělků po zmostráz : latinský Herbář Kristiana z Prachatic a počátků staročeských b</u>	2017	07/05/18		ČZU	Z 28341	N	

© 2004 Et, Libro
© 2009 - 2016 Studijní a informační centrum České zemědělské univerzity

 Studijní a informační centrum

Služby studoven

v přízemí budovy SIC

Velká studovna

Malá studovna

Počítačová učebna

Studijní a informační centrum

Velká studovna

- studium prezenčních výpůjček
- přístup k internetu
- tisk kopírování
- studium kvalifikačních prací

- stálá obsluha

Studijní a informační centrum

Signatury prezenčních výpůjček

Knihovní jednotky							
Zpět							
Šubrt, Tomáš							
Ekonomicko-matematické metody / Tomáš Šubrt a kolektiv.							
Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.							
351 s. : il. ; 23 cm.							
[000061063]							
Zvolte rok							
Všechny Zvolte ročník: Všechny Zvolte dílčí knihovnu: ČZU							
Skrýt vypůjčené jednotky ☐ OK							
Přeskočit stránku							
Popis	Status jednotky	Vrátit do - den	Sbírka	Signatura	Poč. požadavků	Signatura-2	Poznámka pro OPAC SFX
Detaily	Prezenční	Na místě	Studovna SIC	S 2866/2		R-23b	
Detaily	Prezenční	Na místě	Studovna SIC	S 2866/48		R-23b	
Detaily	Katedra (mimo SIC)	Na místě	Katedra systémového inženýrství (PEF)				
Detaily	Katedra (mimo SIC)	Na místě	Katedra systémového inženýrství (PEF)				
Detaily	Skripta	17/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866			
Detaily	Skripta	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/1			
Detaily	Skripta	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/4			
Detaily	Skripta	Na místě	Základní knihovna SIC	S 2866/5			
Detaily	Skripta	24/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/6			
Detaily	Skripta	02/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/7			
Detaily	Skripta	Na místě	Základní knihovna SIC	S 2866/8			

Studijní a informační centrum

Kvalifikační práce

do roku 2014

- Velká studovna
- papírové seznamy
- vázaná/elektronická

od roku 2014

- <http://is.czu.cz/>
- nutné přihlášení

Disertace, habilitace

- <https://aleph.czu.cz/>

Osobní administrativa

Vítejte v Osobní administrativě Univerzitního informačního systému.

Studijní a informační centrum

Služby studoven

Malá studovna

- počítače, internet
- ArcGIS, Statistica
- skener
- skupinová studovna

Počítačová učebna

- počítače, internet
- Mediátéka LSFF

Studijní a informační
centrum

Děkuji za pozornost!

Více informací na:

<https://www.sic.czu.cz/>

Zuzana Sikorová

sikorova@sic.czu.cz

+420 224 384 194

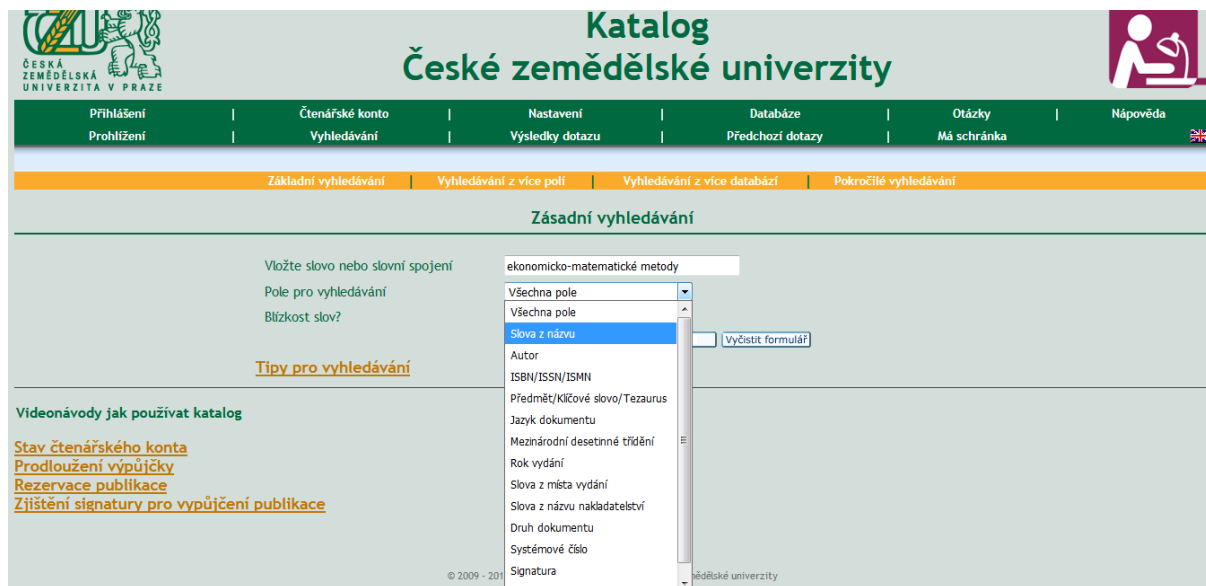
Příloha 4: Textová opora k prezentaci Služby knihovny SIC

Služby Knihovny ČZU

Výpůjční služby

Knihovna je součástí Studijního a informačního centra, nachází se v přízemí budovy SIC. Otevírací doba knihovny je **každý všední den od 8:00 do 20:00**. V knihovně si můžete zapůjčit studijní literaturu – **knihy a skripta**. Odborné časopisy naleznete ve Velké studovně a Čítárně časopisů, která je umístěna v 1. patře budovy SIC.

Registrace do knihovny je **zdarma**, potřebujete k ní jen **ISIC, ITIC** či **Alive kartu**, které si můžete zařídit v Kartovém centru (které se také nachází v budově SIC). Knihy k půjčení domů (tedy tzv. absenční výpůjčky) jsou uloženy ve skladu, **pro jejich vypůjčení je třeba znát signaturu** (kód, pod kterým je kniha ve skladu uložena). Signatury lze **vyhledat v našem knihovním katalogu na adrese: <http://aleph.czu.cz>**. Po zadání názvu/autora/klíčového slova (viz obr. 1) stačí pouze vybrat konkrétní knihu (viz obr. 2), rozkliknout položku „Exempláře“ a zkontrolovat, kde se kniha nachází (obr. 3).

Obr. 1.: Vyhledávání publikací podle různých hledisek v Katalogu ČZU

Výsledky dotazu Slova-názvy= ekonomicko-matematické metody ADJ
Razeno podle: Rok (sestupně)/Autor

Zobrazeny záznamy 1 - 4 z 4

#	Váha	Obálka	Autor	Název	Rok	Signatura	Exempláře
1			Šubrt, Tomáš	Ekonomicko-matematické metody / Tomáš Šubrt a kolektiv.	2015	S 2990	ČZU(19/ 19)
2			Šubrt, Tomáš	Ekonomicko-matematické metody / Tomáš Šubrt a kolektiv.	2011	S 2866	ČZU(99/ 81)
3			Rašovský, Miroslav, zemř. 2000	Ekonomicko-matematické metody / Miroslav Rašovský, Hana Šišláková	1999	ZIII 3885	ČZU(1/ 1)
4			Pitel, Jozef	Ekonomicko-matematické metody / Jozef Pitel a kolektiv	1988	Z 17277	ČZU(1/ 0)

Obr. 2: Výběr konkrétní publikace a rozkliknutí položky „Exempláře“

Knihovní jednotky

Zpět

Šubrt, Tomáš
Ekonomicko-matematické metody / Tomáš Šubrt a kolektiv.
Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.
351 s. : il. ; 23 cm.
[000061063]

Zvolte rok: Všechny | Zvolte ročník: Všechny | Zvolte dílčí knihovnu: ČZU

Skrýt vypůjčené jednotky OK

Popis	Status jednotky	Vrátit do - den	Sběrka	Signatura	Poč. požadavků	Signatura-2	Poznámka pro OPAC	SFX
Detaily	Prezenčně	Na místě	Studovna SIC	S 2866/2		R-23b		
Detaily	Prezenčně	Na místě	Studovna SIC	S 2866/48		R-23b		
Detaily	Katedra (mimo SIC)	Na místě	Katedra systémového inženýrství (PEF)					
Detaily	Katedra (mimo SIC)	Na místě	Katedra systémového inženýrství (PEF)					
Detaily	Skripta	17/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866				
Detaily	Skripta	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/1				
Detaily	Skripta	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/4				
Detaily	Skripta	Na místě	Základní knihovna SIC	S 2866/5		S 2866		
Detaily	Skripta	24/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/6				
Detaily	Skripta	02/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/7				
Detaily	Skripta	Na místě	Základní knihovna SIC	S 2866/8				

Obr. 3: Kontrola, kde se publikace nachází – Základní knihovna SIC, Studovna SIC, Katedra

Pokud se kniha nachází:

na Základní knihovně SIC

- má status „Absenčně“ či „Skripta“
- v sloupci „Vrátit do – den“ není uvedeno datum, ale „Na místě“
  - znamená to, že je kniha či skripta dostupná k vypůjčení

- stačí pouze opsat signaturu knihy či skript a donést ji k Výpůjčnímu pultu

na katedře

- ve sloupci „Status jednotky“ je uvedeno „Katedra (mimo SIC)“
- v sloupci „Sbírka“ lze zjistit, na které katedře se publikace nachází
  - pro získání této publikace je třeba navštívit konkrétní katederní knihovnu nebo kontaktovat osobu, která konkrétní knihovnu vede
  - seznam katedrových knihovníků získáme kliknutím na název katedry ve sloupci „Sbírka“
  - seznam nalezneme také v knihovním katalogu pod odkazem „Databáze“, zde rozklikneme políčko „Seznam katederních knihoven“

Pokud je kniha vypůjčená, je možné ji zarezervovat. Pro rezervaci je nutné být registrovaným uživatelem knihovny. Pro rezervování knihy je třeba se **přihlásit do čtenářského konta** v knihovním katalogu (viz obr. 4), přihlašovací údaje jsou shodné se školními přihlašovacími údaji.

Katalog
České zemědělské univerzity

Přihlášení | **Čtenářské konto** | Nastavení | Databáze | Otázky | Nápověda
Prohlížení | Vyhledávání | Výsledky dotazu | Předchozí dotazy | Má schránka

Identifikujte se, prosím:

Login:
Heslo:

- Do katalogu použijte přihlašovací jméno a heslo, které používáte do aplikace Hroch nebo E-Doktorand. Vyhledávat v katalogu můžete i nepřihlášení jako "host".
- V případě, že se opakovaně nemůžete do katalogu přihlásit kontaktujte správce na této [adrese](#). Do zprávy uveďte celé své jméno, UIČ a vaše uživatelské jméno do HROCHA.

© 2009 - 2016 Studijní a informační centrum České zemědělské univerzity

Obr. 4: Přihlášení do čtenářského konta

Po přihlášení a vyhledání požadované publikace se po rozkliknutí položky „Exempláře“ u vypůjčených jednotek objeví možnost zadání požadavku na knihu (viz obr. 5).

Šubrt, Tomáš
 Ekonomicko-matematické metody / Tomáš Šubrt a kolektiv.
 Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.
 351 s. : il. ; 23 cm.
 [000061063]

Zvolte rok Zvolte ročník Zvolte dílčí knihovnu

Skrýt vypůjčené jednotky

	Popis	Status jednotky	Vrátit do - den	Sbírka	Signatura	Poč. požadavků	Signatura-2	Poznámka pro OPAC	SFX
Detaily		Prezenční	Na místě	Studovna SIC	S 2866/2		R-23b		
Detaily		Prezenční	Na místě	Studovna SIC	S 2866/48		R-23b		
Detaily		Katedra (mimo SIC)	Na místě	Katedra systémového inženýrství (PEF)					
Detaily		Katedra (mimo SIC)	Na místě	Katedra systémového inženýrství (PEF)					
Požadavek Detaily		Skripta	17/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866				
Požadavek Detaily		Skripta	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/1				
Požadavek Detaily		Skripta	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/4				
Detaily		Skripta	Na místě	Základní knihovna SIC	S 2866/5				
Požadavek Detaily		Skripta	24/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/6				
Požadavek Detaily		Skripta	02/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/7				

Obr. 5: Možnost zadání požadavku na knihu

Knihy se půjčují na 1 měsíc, skripta mají výpůjční lhůtu 2 měsíce. Knihy i skripta lze 2x prodloužit. Prodlužování výpůjček je možné přes **čtenářské konto** (viz obr. 6), **osobně ve Výpůjčních pultech, telefonicky** či **e-mailem**. Vracet knihy lze přímo u Výpůjčních pultů, mimo otevírací dobu knihovny lze knihy vracet také do Biblioboxu, který je umístěn před vchodem do budovy SICu. Při překročení výpůjční lhůty, tedy pozdním vrácení výpůjčky, je účtováno zpoždění, které činí 3 Kč/den/kniha.

Administrační rozhraní

Odhlášení Prohlášení	Čtenářské konto Vyhledávání	Nastavení Výsledky dotazu	Databáze Předchozí dotazy	Otázky Má schránka
-------------------------	--------------------------------	------------------------------	------------------------------	-----------------------

[Informace o čtenáři](#) | [Výpůjčky](#) | [Rezervace na výpůjčky](#) | [Historie výpůjček](#) | [Platební transakce](#) | [Nastavení profilu](#)

Jednotky, které má vypůjčené: Sikorová Zuzana

Chcete-li zobrazit podrobnosti o výpůjčkách, klepněte na podtržené číslo nebo název.

Č.	Označ	Autor	Název	Rok	Vrátit do	Pokuta	Dílčí knihovna	Signatura	Signatura-2	Popis jednotky
1	☐	Wohlleben, Peter,	Les : návod k použití / Peter Wohlleben : přeložila: Magdaléna Havlová.	2017	07/05/18		ČZU	Z 28306	N	
2	☐	Stehliková, Dana,	Od andělů po zimostráz : latinský Herbář Kříšťana z Prachatic a počátky staročeských h	2017	07/05/18		ČZU	Z 28341	N	

© 2004 Ex Libris
© 2009 - 2016 Studijní a informační centrum České zemědělské univerzity

Obr. 6: Kontrola a prodloužení výpůjček ve Čtenářském kontě

Studovny

Studovny se nachází v přízemí budovy SIC, k dispozici jsou **Velká studovna**, **Malá studovna** a **Počítačová učebna**. Otevírací doba studoven je **každý všední den od 8:00 do 20:00**. Velká studovna slouží zejména ke **studiu prezenční literatury** a **kvalifikačních prací**, jsou zde počítače s připojením k internetu a lze zde **tisknout a kopírovat**. Ve Velké studovně je stálá obsluha, která vám ochotně poradí. Malá studovna slouží ke **skupinovému studiu** a **práci na počítačích**. Počítačová učebna slouží k práci na počítačích a k **přehrávání Mediátéky LSFF** (Life Sciences Film Festival).

Prezenční výpůjčky jsou určeny pouze pro studium ve Velké studovně, publikace ve studovně jsou řazeny podle **druhých signatur**, které lze také najít v knihovním katalogu (obr. 7).

Knihovní jednotky									
Zpět									
Šubrt, Tomáš									
Ekonomicko-matematické metody / Tomáš Šubrt a kolektiv.									
Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011.									
351 s. : il. ; 23 cm.									
[000061063]									
Zvolte rok									
Všechny Zvolte ročník Všechny Zvolte dílčí knihovnu ČZU									
Skrýt vypůjčené jednotky ☐ OK									
Předchozí stránka Další stránka									
Popis	Status jednotky	Vrátit do - den	Sbírka	Signatura	Poč. požadavků	Signatura-2	Poznámka pro OPAC	SFX	
Detaily	Prezenční	Na místě	Studovna SIC	S 2866/2		R-23b			
Detaily	Prezenční	Na místě	Studovna SIC	S 2866/48		R-23b			
Detaily	Katedra (mimo SIC)	Na místě	Katedra systémového inženýrství (PEF)						
Detaily	Katedra (mimo SIC)	Na místě	Katedra systémového inženýrství (PEF)						
Detaily	Skripta	17/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866					
Detaily	Skripta	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/1					
Detaily	Skripta	30/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/4					
Detaily	Skripta	Na místě	Základní knihovna SIC	S 2866/5					
Detaily	Skripta	24/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/6					
Detaily	Skripta	02/04/18	Základní knihovna SIC	S 2866/7					
Detaily	Skripta	Na místě	Základní knihovna SIC	S 2866/8					

Obr. 7: Druhá signatura prezenčních výpůjček ve Velké studovně

Kvalifikační práce:

- **do roku 2014**
  - papírové seznamy kvalifikačních prací (bakalářských a diplomových), které lze zapůjčit k prezenčnímu studiu, ve **Velké studovně**
- **po roce 2014**
  - **Univerzitní informační systém**
  - nutné přihlášení do osobní administrativy
  - Portál veřejných informací -> políčko „Závěrečné práce na ČZU“

- vyhledávat lze podle názvu/autora/klíčového slova
  - vybereme konkrétní práci ze seznamu a klikneme na „Vstup“
  - ve spodní části stránky po kliknutí na ikonu „Závěrečná práce“ se nám otevře pdf s plným textem práce
- **Disertační a habilitační práce**
    - **knihovní katalog**
    - opsat signaturu a předat ji obsluze ve Velké knihovně či pracovnícím u Výpůjčního pultu

Ve Velké studovně je možné tisknout z počítačů, lze zde i kopírovat, platba probíhá hotově u obsluhy. Skenovat lze v Malé studovně u samoobslužného skeneru napojeného na počítač.

Příloha 5: Test k modulu Knihovní služby SIC

Úloha 1: Přiřaďte správné názvy výpůjček k režimu půjčování.

- absenční výpůjčka – výpůjčka knihy domů ✓
- prezenční výpůjčka – výpůjčka knihy pouze do studovny ✓
- chybná odpověď – výpůjčka na jeden den

Úloha 2: Co je potřeba k registraci do knihovny?

- a. potvrzení o studiu
- b. registrační formulář
- c. hotovost
- d. ISIC, ITIC, Alive ✓

Úloha 3: Jakou signaturu má kniha “Známe sami sebe?” od Bohumila Ždichynce z roku 2016?

.....Z 28007..... ✓

Úloha 4: Jak lze prodlužovat výpůjčky?

- a. přes Čtenářské konto ✓
- b. ve Výpůjčních pultech ✓
- c. telefonicky ✓
- d. e-mailem ✓

Úloha 5: Kde lze najít kvalifikační práce?

- a. Velká studovna ✓
- b. Univerzitní informační systém ✓
- c. Knihovní katalog (aleph.czu.cz) ✓
- d. Malá studovna
- e. Počítačová učebna

Úloha 6: Kde lze přehrát filmy z Life Science Film Festival?

- a. Velká studovna
- b. Malá studovna
- c. Počítačová učebna ✓